

D. 2384-E - 1,50 € - LOZUJAK-TRAVANJ / MÄRZ-APRIL 2018 - BR./NR. 3-4 (373)

ŽIVA ZAJEDNICA

lebendige gemeinde

Blagoslovljen Uskrs! Gesegnete Ostern!

Naslovnica:
J. Gregurić, uskrsno jaje
u dvorištu HKŽ München;
snimio: A. Polegubić

ŽIVA ZAJEDNICA lebendige gemeinde

List hrvatskih katoličkih
zajednica u Njemačkoj
Zeitschrift der kroatischen
katholischen Gemeinden
in Deutschland
www.zivazajednica.de

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42 d
Tel.: (069) 9540480
Fax: (069) 95404824
E-Mail:

zivazajednica@kroatenseelsorge.de
delegatur@kroatenseelsorge.de

Izdavač/Herausgeber:
Hrvatski dušobrižnički ured
Kroatenseelsorge in Deutschland

Odgovara/Verantwortlich:
Pfr. Ivica Komadina

Glavni urednik/Chefredakteur:
Dr. Adolf Polegubić

Uredništvo/Redaktion:
Pfr. Ivica Komadina, Željka Čolić,
Stjepan Herceg, Kristina Kovačević,
Marija Lovrić-Holenda,
dr. Adolf Polegubić,
Antonia Tomljanović-Brkić,
P. Jozo Župić

**Grafička priprema/Layout &
Bildbearbeitung:**
Ljubica Markovica-Baban

Tisak/Druck:
DENONA d.o.o., Zagreb

Godišnja pretplata s poštarinom/
Jahresbezugspreis incl. Porto: € 16,-
za ostale europske zemlje: € 22,-
za prekomorske zemlje: € 35,-
Bankverbindung:

VDD/Kroatenseelsorge in Deutschland
IBAN:
DE03 7509 0300 0006 4989 73
SWIFT-BIC: GENODEF1M05

Zadnja stranica:
S proslave 70. obljetnice
HKŽ München;
snimio: A. Polegubić

USKRS

Uskrs

*Stojim
Skamenjen
Molim
Pod križom stojim
Molim*

*Očima duše i
Srca
Gledam
Molim i
Jecam*

*I čujem glas
Ne plači!*

*Pogledaj oko sebe
Ljude pogledaj
I narod svoj*

*Odjednom začuh
Aleluja! Aleluja!
Krist je uskrsnuo!
Gospodin naš uskrsnuo!
Aleluja! Aleluja!*

*Doista Krist je uskrsnuo!
Spaseni smo i mi
Uskrs je!*

Sretan vam Uskrs svima!

Mladen Lucić – Rottweil

J. Gregurić, uskrsno jaje u dvorištu
Hrvatske katoličke župe München, 2016.

ŽIVA ZAJEDNICA

ZAGREB

Proslava 40. obljetnice „Žive zajednice“

Tribina u povodu 40. obljetnice izlazenja „Žive zajednice“ (1978.–2018.) održat će se 5. travnja u Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu (Trg Stjepana Radića 3, 10000 Zagreb) s početkom u 13 sati, u organizaciji Hrvatske matice iseljenika i Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni. ■

U OVOM BROJU

PODRUČNE SJEDNICE

Znanost i vjera
se međusobno
ne suprotstav-
ljaju

str.

6

OBJETNICE I SLAVLJA

Proslavljeno
Stepinčevo i
70. obljetnica
HKŽ München

str.

8

DUHOVNE VJEŽBE

Poruke nade
ispisane na
rubu križnoga
puta

str.

10

IZ CRKVE U DOMOVINI

Imenovan novi hvarski biskup

Novim hvarsko-bračko-viškim biskupom imenovan je mons. dr. Petar Palić.

5

ČOVJEK U BOŽJOJ VJEČNOSTI

Smrt između neizbježnosti
i slobodnoga čina

Po uzoru na Isusa Krista, svaki vjernik je pozvan da svoju smrt prihvati u slobodnoj i predanoj slobodi.

12

MLADI I MEDIJI

Papa Franjo o lažnim vijestima

23

IZDVOJENO

Pariška izjava europskih
intelektualaca

25

BEITRÄGE IN DEUTSCHER SPRACHE:

Pfr. I. Komadina: Hiob auf dem
Trümmerhaufen

Gespräch mit Dr. Claudia Stahl:
Stepinacs Leben ist eine moderne
Heiligengeschichte

13–15

|| „Hrvatski narod će opstati ako bude njihao kolijevke.” ||

Bože blagoslovi, pa nas kući vrati!

U nedjelju 11. veljače u Münchenu je svečano proslavljen bl. Alojzije Stepinac i 70. obljetnica djelovanja HKŽ u Münchenu. Svečano sv. misu u crkvi sv. Mihaela predvodio je i propovijedao nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, koji je tijekom akademije u dvorani „Alte Kongresshalle” istaknuo: „U onim vremenima nakon Drugoga svjetskog rata, kada je proživljavao sužanjstvo, bl. Alojzije Stepinac doista je bio putokaz u svojim tajnim pismima, koja su dolazila do brojnih ljudi. Bio je to putokaz obrane vjere, hrabrenja ljudi da ostanu puni pouzdanja u Boga, putokaz da će Božja pobijediti. To je meni bilo nadahnuće posebno u teškim danima kad je trebalo hrabriti ljude da ne klonu duhom. Tada sam znao stalno ponavljati da ljudi mogu kako hoće, ali neće dokle hoće jer je Božja zadnja. I u tome upravo gledam i sva ova događanja koja proživljavamo. Nemojmo se čuditi što se u posljednje vrijeme događaju egzodusi, odlasci. Ljudima je dojadilo gledati te svađe u Saboru. Ne mislim samo na Hrvatski sabor, a kod nas pogotovo u Bosni i Hercegovini. Neka već jednom nađu pametno rješenje kako ćemo živjeti. Ljudi odlaze

jer ih je to umorilo. U početku je bila politička klima odlaska, potom gospodarska, potom ratna, a sada su se pomiješali razni osjećaji. Javno ću reći bez straha: UDBA nije umrla, ona radi i njoj je stalo da ono što nije otkriveno oružjem, da ta loša klima utječe da ogadi ljudima njihovu zemlju i da odu. I to se događa. To smijem javno reći jer imam dovoljno podataka. Danas nas sve manje uče da volimo svoj zavičaj, svoju domovinu, svoju obitelj. Znajmo živjeti svoje dostojanstvo, dostojanstvo vjernika, čovjeka, Hrvata, gdje god bili. Sačuvati to dostojanstvo je Božji dar u nama po krštenju. Hrvatski narod će opstati ako bude njihao kolijevke. Ako ne budemo njihali kolijevke, nama ne treba drugi neprijatelj, tada ćemo biti sami sebi neprijatelji. Čestitam svim ljudima koji su utkali svoju ljubav da sačuvate vjeru ovdje u ovom zemlji, ali i da u ovoj zemlji svjedočite kulturu, vjeru i vjernost Bogu Crkvi i narodu i neka bude ponos što možete doprinijeti gdje god živjeli upravo tim vrednotama, koje ste sa sobom ovdje donijeli. Dok čestitam, kličem – Bože blagoslovi, pa nas kući vrati!”, istaknuo je kardinal Puljić.

Svima blagoslovljen Uskrs!

Urednik

Iz delegatove Poruke

Jobova kušnja

Njemački tjednik „Christ in der Gegenwart” objavio je u siječnju poduži članak biskupa Fulde mons. Heinz Josef Allgermissena pod naslovom „Einer für unsere Angst und Not” (Primjer za naš strah i muku) iz kojeg za ovo korizmno vrijeme izdajamo odlomak o Jobu. Jobovo je pitanje, nakon što je izgubio obitelj i imanje, zašto mu se sve to dogodilo. Njegovi su prijatelji najprije sedam dana i sedam noći s njim suosjećali, a potom su iznijeli zaključak kako je čovjek uvijek onaj koji je kriv za svoju nesreću i neka ne glumi nedužnoga. Prema njima, nesreća je uvijek kazna za neko djelo. Bog odbacuje njihovo tumačenje da je trpljenje kazna. Job uči kroz pitanja koja mu Bog postavlja i tako dolazi do iskustva osobnog Boga. Mogućnost izlaska

iz našeg straha postoji jedino ako to gledamo iz Kristova iskustva Velikog petka. To su ljudi kroz povijest izrazili u poviku „Crux ave – spes unica” (Zdravo križu – nado jedina). Raspeti i uskrsli Gospodin nam obećava Duha Svetoga, našeg Tješitelja i Pomoćnika. Duh Sveti nas uvodi u Božje tajne i pomaže nam izdržati tamu križa, inače bismo mogli ustuknuti pred mnoštvom zla, boli i beznađa kada unatoč svemu ne bismo bili nošeni nadom da će na kraju Bog sam otrti svaku suzu s naših očiju (usp. Otk. 21,4), zaključuje biskup. U svjetlu ovih razmišljanja svim našim čitateljima želimo blagoslovljeno vrijeme Velikog tjedna, sve dane Uskrsa i vazmenog vremena!

Vaš

vlč. Ivica Komadina, delegat

Kroz korizmu gledati prema Uskrsu

Korizma je vrijeme pokore, ali nije tužno vrijeme, vrijeme tugovanja.

Korizma nije vrijeme u kojemu treba tugovati, nego je vrijeme u kojemu oči vjernika trebaju biti uprte prema Uskrsu. To je u više navrata poručivao papa Franjo na redovitim okupljanjima s vjernicima i hodočasnicima iz cijeloga svijeta na općim audijencijama srijedom, a osobito na nedjeljnim molitvama Andeoskog pozdravljenja na Trgu sv. Petra.

Isusovom milošću pobijediti kušnje i napasti

Već na prvu korizmenu nedjelju 18. veljače, obraćajući se vjernicima s prozora Apostolske palače na Trgu sv. Petra u Rimu Sveti je Otac govorio o korizmi kao o putu obraćenja i borbe protiv zla, pozivajući vjernike – a tada je posebno govorio zatvorenicima – da to sveto vrijeme prožive kao „priliku za pomirenje i obnovu vlastitoga života pod milosrdnim Gospodinovim pogledom. On se nikada ne umara u opraštanje.“ Toga se dana na Trgu svetoga Petra unatoč snažnoj kiši okupilo više od 20 tisuća vjernika i hodočasnika iz cijeloga svijeta, kojima je Sveti Otac prije molitve protumačio nedjeljno evanđelje po Marku koje je govorilo o đavolskom napastovanju i kušnji, ali i poticalo na obraćenje i život prema Radosnoj vijesti. Isus je otišao u pustinju „kako bi se pripremio za svoje poslanje u svijetu. On ne treba obraćenja ali, budući da je čovjek, mora proći preko te kušnje, to jest zbog sebe da bi bio poslušan Očevoj volji, a i zbog nas da bi nam dao milost da pobijedimo napasti. Ta se priprema sastoji od borbe protiv duha zla, to jest protiv đavla. I za nas je korizma također doba duhovnog 'agonizma', duhovne borbe: pozvani smo suočiti se sa Zlom preko molitve da bismo uz Božju pomoć bili spremni pobijediti ga u našem svakodnevnom životu. Znamo, zlo je na žalost na djelu u našem životu i oko nas, gdje se pokazuju nasilja, odbacivanje drugoga, zatvorenosti, ratovi, nepravde.“ Sve su to, prema papi Franji, „djela zloga, zla.“ No, nakon riječi „kušnja“ u evanđelju dolazi riječ

„Radosna vijest“. A ta „Radosna vijest od čovjeka traži obraćenje i vjeru, jer Isus nakon kušnje naviješta: „Ispunilo se vrijeme, približilo se kraljevstvo Božje!“, a potom upućuje poticaj: „Obratite se i vjerujte evanđelju“, to jest vjerujte toj Radosnoj vijesti da je Božje kraljevstvo blizu. „U svome životu uvijek trebamo obraćenje – svakoga dana! – a Crkva nas potiče da molimo za njega. Zapravo, nismo nikada dovoljno okrenuti Bogu i stalno moramo usmjeravati svoj um i svoje srce prema njemu. A da bi se to moglo treba hrabrosti da se odbaci sve ono to nas odvodi s puta, lažne vried-

Na prvu korizmenu nedjelju poslije podne papa Franjo sa svojim je suradnicima iz Rimske kurije otišao na tradicionalne duhovne vježbe. Duhovne vježbe održane su u „Domu božanskoga Učitelja“ u gradiću Ariccia jugoistočno od Rima od 18. do 23. veljače. Predvodio ih je portugalski svećenik i pjesnik Jose Tolentino de Mendonca, a tema je bila „Pohvala žeđi“.

note koje nas varaju lukavo privlačeci našu sebičnost.“

U korizmi ne treba tugovati

Potom je papa Franjo protumačio da je „korizma vrijeme pokore“, „ali nije tužno vrijeme! Ona je vrijeme pokore, ali nije tužno vrijeme, vrijeme tugovanja. Ona je radosno i ozbiljno zauzimanje da se potpuno oslobodimo svoje sebičnosti, svoga starog čovjeka, i da se obnovimo prema milosti našeg krštenja. Samo nam Bog može darovati pravu sreću: beskorisno je gubiti svoje vrijeme u traganju za njom okolo, u bogatstvu, u uživanjima, u moći, u karijeri ... Božje kraljevstvo ostvarenje je svih naših težnji jer je istodobno čovjekovo spasenje i Božja slava. Ove prve korizmene nedjelje pozvani smo pažljivo poslušati i prihvatiti taj Isusov poziv na obraćenje i vjerovanje evanđelju. Potiče nas da snažno započnemo put prema Uskrsu, kako bismo sve više prihvaćali Božju milost koja svijet želi pretvoriti u kraljevstvo pravde, mira i bratstva.“

Preko trpljenja do uskrсне slave

I na drugu korizmenu nedjelju 26. veljače papa Franjo je u nagovoru prije Andeoskog pozdravljenja protumačio nedjeljno evanđelje i odgovorio na pitanje zašto bi netko trebao slijediti Učitelja i Mesiju, dok je Markovo evanđelje toga dana govorilo o Isusovom preobraženju koje, prema Papinim riječima, treba povezati s onim što se dogodilo šest dana ranije kada je Isus svojim učenicima otkrio da će u Jeruzalemu morati trpjeti, biti odbačen, ubijen i nakon tri dana uskrsnuti. Ta je najava dovela do krize kod Petra i cijele skupine učenika, koji su odbacivali zamisao da bi narodni poglavari i starješine mogli odbaciti Isusa, jer su očekivali moćnoga Mesiju. Papa je pojasnio zašto je Isus sa sobom na brdo uzeo Petra, Jakova i Ivana: događaj preobraženja učenika je omogućio da se suoče s Isusovom patnjom na pozitivan način: „Vidjeli su ga kakav će biti nakon muke, proslavljen. I tako ih Isus priprema na kušnju. Preobraženje pomaže učenicima, a također i nama, da shvatimo kako je Kristova muka misterij patnje, ali nadasve dar ljubavi, beskrajan Isusove ljubavi“, a Isusovo preobraženje svima omogućuje bolje shvaćanje njegova uskrsnuća: „Da bi se bolje razumio misterij križa potrebno je unaprijed znati da Onaj koji trpi i koji je proslavljen nije samo čovjek, nego je Sin Božji koji nas je spasio svojom vjernom ljubavlju do smrti. Tako otac obnavlja svoju mesijansku izjavu o Sinu, koji je već izrekao na rijeci Jordanu poslije krštenja, te potiče: 'Slušajte ga!' Učenici su pozvani slijediti Učitelja s povjerenjem, s nadom, unatoč njegovoj smrti; Isusovo se božanstvo mora očitovati upravo na križu, upravo u tom njegovom umiranju 'na onaj način', tako da evanđelist Marko u usta satnika stavlja ispovijed vjere: 'Zaista, ovaj čovjek bijaše Sin Božji!', zaključio je Papa i sve vjernike pozvao da s radošću – a ne tugom na licu – dočekaju Uskrs.“

M.K.

Kročiti putem zajedništva

Imenovan novi hvarsko-bračko-viški biskup mons. dr. Petar Palić.

Imenovan je novi hvarsko-bračko-viški biskup mons. dr. Petar Palić, nakon što je Sveta Stolica prihvatila umirovljenje dosadašnje biskupa mons. Slobodana Štambuka zbog kanonske dobi. Mons. Palić je svećenik Dubrovačke biskupije. Rođen je 3. srpnja 1972. Nakon osnovne škole pohađao je klasičnu gimnaziju u Skoplju i Subotici, te Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Za svećenika Dubrovačke biskupije zaređen je 1. lipnja 1996. U biskupiji je obnašao službu predstojnika Katehetskog ureda, osobnog tajnika dubrovačkog biskupa, ravnatelja Ustanove za uzdržavanje klera i drugih crkvenih službenika. Od 2011. obnašao je službu generalnog vikara Dubrovačke biskupije. Godine 2003. bio je predsjednik Središnjeg odbora za pripremu posjete sv. pape Ivana Pavla II. Dubrovniku te predsjednik Organizacijskog odbora Susreta hrvatske katoličke mladeži u Dubrovniku 2014. Bio je i član Vijeća HBK za katehizaciju i novu evangelizaciju. U listopadu 2005. upisao je postdiplomski studij na Teološkom fakultetu Karl-Franzens Sveučilišta u Grazu, a istodobno mu je mons. Egon Kapellari, biskup biskupije Graz-Seckau, povjerio upravu župe Dobl, kojom je upravljao do rujna 2008. Na istom je Sveučilištu postigao doktorat iz teologije 2009. Od 2017. Obnašao je dužnost generalnog tajnika Hrvatske biskupske konferencije (HBK).

Nedjelja je čuvarica obitelji

„Svećenik i nedjelja“ bila je tema pastoralno-katehetskoga kolokvija za svećenike u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu u Zagrebu u organizaciji dvaju vijeća HBK-a, Vijeća za katehizaciju i novu evangelizaciju i Vijeća za kler, u suradnji s Hrvatskim institutom za liturgijski pastoral. Nazočila su sedmorica hrvatskih nadbiskupa i biskupa, a održano je pet plenarnih predavanja, okrugli stol te četiri radionice na kojima je sudjelovalo 155 svećenika. Predsjednik HBK-a zadarski nadbiskup Želimir Puljić istaknuo je da je tema kolokvija aktualna i zahtjevnija. „Ako se ima uvid da je euharistija počelo i plan svećeničkoga poslanja, razumljivo je zašto nam je nedjelja ta-

ko važna. Ona je, naime, bila i još je uvijek poseban dan, koji iz tjedna u tjedan kroz godinu prožima biće naših vjernika i nas same i stvara duhovni identitet“, kazao je nadbiskup Puljić.

Potporna katolicima u BiH

Austrijski biskupi održali su svoje redovito zasjedanje kao gosti Crkve u BiH u Sarajevu. U katedrali Presvetoga

Mons.
dr. Petar
Palić
novi hvarsko-
bračko-viški
biskup

Snimka: IKA

Srca Isusova misu je predvodio bečki nadbiskup kardinal Christoph Schönborn, a sudjelovali su svi austrijski biskupi i svi biskupi Crkve u BiH. Prvi dio zasjedanja dva su episkopata zasjedala zajedno, a drugi dio je svatko raspravljao o svojim temama važnima za život Crkve u Bosni i Hercegovini te u Austriji. Austrijski biskupi susreli su se s najvišim nositeljima vlasti u Bosni i Hercegovini te s predstavnicima drugih vjerskih zajednica u Sarajevu.

U hodočasničkom duhu oko šest tisuća vjernika Đakovačko-osječke nadbiskupije sudjelovalo je u nadbiskupijskom hodočašću bl. Alojziju Stepincu u Zagreb i Krašić, koje je bilo pod geslom „Najsvjetliji lik si nam“. Istodobno, samo u drugom terminu u povodu 120. obljetnice rođenja i 20. obljetnice beatifikacije Alojzija Stepinca, mostarsko-duvanjski biskup i upravitelj trebinjsko-mrkanski Ratko Perić inicirao je biskupijsko hodočašće na njegov grob u zagrebačkoj katedrali te se u prvostolnici okupilo više od 1500 vjernika prispjelih u tridesetak autobusa, a priključilo im se i 500-injak vjernika podrijetlom iz Hercegovine iz Zagreba i okolice. U ime zagrebačke nadbiskupije hodočasnike je pozdravio zagrebački pomoćni biskup Ivan Šaško, istaknuvši da tim hodočašćem

na grob bl. kardinala Stepinca obnavljaju svoju vjeru i vjernost, svoje pouzdanje i nadu, svoju ljubav i predanost Gospodinu, moleći zagovor blaženoga Alojzija.

Spomen na bl. Alojzija Stepinca proslavljen je diljem Hrvatske, a zagrebačka provostolnica okupila je više tisuća vjernika. Također, proslavljena je i obljetnica smrti sluga Božjega kardinala Franje Kuharića.

Izdvojeno mišljenje dr. Tanjića

Prof. dr. Željko Tanjić uputio je akademiku Zvonku Kusiću, predsjedniku Vijeća za suočavanje s posljedicama vladavine nedemokratskih režima, svoje izdvojeno mišljenje o dvodijelnom dokumentu „Temeljna polazišta i preporuke / o posebnom normativnom uređenju simbola, znakovlja i drugih obilježja totalitarnih režima i pokreta“. Taj je dokument naime prihvaćen većinom članova Vijeća za suočavanje s posljedicama vladavine nedemokratskih režima, a sedam članova nije ga moglo prihvatiti pa su petero njih zajedno i dvojica svatko za sebe objavili svoje izdvojeno mišljenje o tematici rada toga Vijeća. Među ostalima u izdvojenom mišljenju prof. Tanjić navodi da je Hrvatski Ustav odbacio komunistički sustav, a netko ipak traži da ostanu komunistički simboli. Pa po čemu je onda taj sustav odbaćen? Koja je onda logika zadržavanja komunističkih simbola? „Hrvatsku ne obvezuje praksa zapadnih zemalja EU-a, jer one nisu prošle kroz povijesno iskustvo komunizma koji je u Hrvatskoj bio na vlasti punih četrdeset i pet godina. Koliko god je ustaštvo negativno djelovalo na hrvatsko društvo, ne samo zbog svojih brutalnosti, nego i zbog kompromitiranja hrvatske borbe za slobodu i nezavisnost, nema nikakve dvojbe da je materijalistički, represivni i pseudosocijalni komunistički poredak najviše odgovoran za nazadovanje hrvatskog društva i njegovu sporu obnovu u proteklih dvadeset i osam godina tranzicije. Zato uporaba crvene zvijezde u Francuskoj i Italiji ne može imati jednako značenje ili iste posljedice kao u Hrvatskoj“, navodi prof. dr. Tanjić.

A.O.

NJEMAČKA: PODRUČNE SJEDNICE S DELEGATOM

Znanost i vjera se međusobno ne suprotstavljaju

Na sjednicama se okupilo 95-ero hrvatskih pastoralnih djelatnika.

Prve područne sjednice u 2018. godini hrvatskih pastoralnih djelatnika, koji djeluju u hrvatskim katoličkim misijama i zajednicama u Njemačkoj, na čelu s delegatom za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivicom Komadinom, održane su od ponedjeljka 5. do petka 9. veljače, u pet njemačkih

nu na svim je sjednicama bio i ravnatelj Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu dr. vlč. Tomislav Markić. Nakon pozdrava delegata vlč. Ivica Komadine, predstavnika pastoralnih područja i voditelja misija i zajednica na čijem su se području održavale sjednice, susret je započeo prigodnom molitvom za pre-

Tako su intenzivirane rasprave o odnosu znanosti, religije i vjere. Postoji nekoliko modela toga odnosa, od modela posvemašnjeg suprotstavljanja i isključivanja do modela međusobnog dijaloga znanosti i religije i njihova komplementarnog pristupa stvarnosti. U krugovima onih koji smatraju da se znanost i

Sa sjednice Bavorskoga pastoralnog područja u Nürnbergu

gradova, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni i hrvatskih katoličkih misija (HKM) i zajednica (HKZ), na čijem su se području sjednice održavale.

Na sjednicama se okupilo 95-ero hrvatskih pastoralnih djelatnika iz Njemačke. U Hrvatskoj katoličkoj misiji u Nürnbergu održana je prva sjednica za Bavorsko pastoralno područje u ponedjeljak 5. veljače. Na sjednici se okupilo dvadeset četvero sudionika i sudionica. Druga sjednica održana je u utorak 6. veljače u HKZ Heidenheim a.d. Brenz, na kojoj se okupilo 40 sudionika i sudionica iz pastoralnih područja Baden-Württemberg I. i Baden-Württemberg II. Treća sjednica održana je u srijedu 7. veljače, na kojoj su se okupili sudionici i sudionice iz Pastoralnog područja Sjeverna Rajna i Vestfalija u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Wuppertalu. Na sjednici se okupilo devetnaest sudionika i sudionica. Četvrta sjednica održana je u četvrtak 8. veljače za Sjeverno pastoralno područje u samostanu Marienrode kod Hildesheima. Na sjednici je bila i predstavnica Generalnog vikarijata iz Hildesheima Hanna Slowinski. Na sjednici se okupilo desetero sudionika i sudionica. Peta sjednica za Rajnsko-majnsko pastoralno područje održana je u petak 9. veljače u njemačkoj zajednici sv. Kristofora u Frankfurtu. Na sjednici se okupilo dvadeset dvoje sudionika i sudionica.

Uz domaćina delegata za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivicu Komadi-

minule pastoralne djelatnike u hrvatskoj pastvi u Njemačkoj i u svijetu.

Potom je predavanje o odnosu znanosti i vjere održao prof. dr. Stipe Kutleša, znanstveni savjetnik na Institutu za filozofiju u Zagrebu. Podjestio je kako

religija međusobno ne suprotstavljaju jedna drugoj nalaze se ne samo mnogi kršćanski, ili općenito religiozni znanstvenici (bez obzira kojoj svjetskoj religiji pripadali), nego također i neki znanstvenici koji se deklariraju kao ateisti, ag-

nostici ili slično", istaknuo je dr. Kutleša, dodavši kako drugoj skupini pripadaju oni znanstvenici, filozofi ili drugi članovi akademske zajednice koji se nazivaju „novi ateisti“ i scijentisti kojima je glavni argument za suprotstavljenost znanosti i vjere znanstveni napredak i pouzdanost u znanost koja će, navodno, uskoro pokazati da je religija suvišna. „Te teze, naravno, nisu ni po čemu originalne jer su i prijašnji atesiti, barem u

Predavanje o odnosu znanosti i vjere održao je dr. Stipe Kutleša (u sredini), a prigodnu riječ uputili su ravnatelj dr. vlč. Tomislav Markić (lijevo) i delegat vlč. Ivica Komadina (desno)

je odnos znanosti i religije jedna je od najintranigantnijih tema suvremenih akademskih rasprava u svijetu. „Nakon pada Berlinskog zida dogodile su se u Europi, ali i svijetu, važne promjene. Čini se kao da više nema totalitarističkih sustava kojima su religije bile neka vrsta smetnje. Oni su religioznost namještali na razne načine, a ponajviše znanošću tvrdeći da se znanost i religija isključuju. U tzv. posttotalitarnom svijetu sve se više daje pozornost ulozi religije bilo da se o njoj govori s afirmativnog bilo s negativnog motrišta.

posljednja dva stoljeća, imali slične argumente koji su se empirijski gledano pokazali kao neutemeljeni.“ Tzv. „novi ateisti“ i scijentisti zastupaju teze prema kojima je znanost ne samo najbolji način spoznaje stvarnosti nego čak tvrde da je to jedini način spoznaje koji vodi do istine. U tom smislu oni odbacuju sve što nije „znanstveno“ pa tako i svaku vrstu religije, vjere pa i metafizike. Filozofiju svode na tzv. znanstvenu filozofiju. Scijentisti smatraju da su vjera i religija posve iracionalne i štetne, a time i besmislene. No scijentizam upada

Sjednica za pastoralna područja Baden-Württemberg I. i Baden-Württemberg II. održana je u Heidenheim a.d. Brenz

u logička protuslovlja te je filozofski nedosljedan i neodrživ. On se ne može znanstveno opravdati i potvrditi. Kako scijentisti uglavnom, bez obzira na teorijske slabosti svojih teza, u praksi ne odustaju od svoga uvjerenja, može ih se smatrati nekom vrstom ideologa koji znanost krivotvori i zlopuotebljavaju u borbi protiv neistomišljenika. Znanost

Sjednica za Pastoralno područje Sjeverna Rajna i Vestfalija održana je u Wuppertalu

Sjednica za Sjeverno pastoralno područje održana je u samostanu Marienrode kod Hildesheima

Ravnatelj Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu vlč. Tomislav Markić je u svom izvješću za proteklu godinu istaknuo kako u Hrvatskoj inozemnoj pastvi danas u 187 misija, zajednica, župa i centara djeluje 197 svećenika, od čega su 63 dijecezanska i 134 redovnička. Od dijecezanskih svećenika 17 ih pripada Sarajevskoj nadbiskupiji, 9 Varaždinskoj, 7 Zagrebačkoj, 7 Mos-

tarsko-duvanjskoj i 6 Đakovačko-osječkoj. Od redovničkih su 36 franjevci Splitske provincije, 35 franjevci Mostarske provincije, 20 franjevci Zagrebačke provincije, 17 franjevci provincije Bosne Srebrene i 10 salezijanaca. Ujedno je istaknuo neke aktualne aktivnosti ravnateljstva i druge važne događaje, od kojih se izdvaja Komemoracija na Bleiburgu 12. svibnja 2018., Ljetna škola hrvatskog jezika, povijesti i kulture, koja će se održati od 16. do

se nipošto ne smije poistovjećivati sa scijentizmom. Danas najveći broj znanstvenika u svijetu nisu scijentisti. U svojoj kritici religije i povijesti religioznosti i religijskih institucija scijentisti krivotvore znanost prošlosti i navode svoje primjere koji trebaju „dokazati“ da su religija i njezine institucije, posebno Katolička Crkva, bila zapreka razvitku znanosti. U tu svrhu su smišljeni mnogi mitovi znanosti koji se odnose na neke ljude, tobožnje žrtve progona kao naprednih znanstvenika. No to su posve neutemeljene tvrdnje koje se sve više razotkrivaju.“ Na kraju je istaknuo kako se odnos znanosti i religije zrcali i u hrvatskom društvu i u Crkvi u Hrvata. U ime znanosti i tzv. znanstvenosti žele se nametnuti znanstveno nedokazani i neutemeljeni koncepti i ponašanja koji imaju namjeru srušiti sve tradicionalno i nacionalno u ime nečega tobože naprednoga i globalnoga. Time se stvara ne samo neznanstveno i ideološko ozračje nego se izravno šteti općeljudskim, moralnim, religijskim, ali i nacionalnim i etničkim vrijednostima. Rasprave o odnosu znanosti i religije važne su ne samo za stvaranje kritičkog mišljenja nego i za otkrivanje svih vrsta nam-

Sjednica za Rajnsko-majnsko pastoralno područje održana je u Frankfurtu

jernih ili nenamjernih neistina sadašnjosti i prošlosti kako bi se mladima omogućilo slobodno i utemeljeno razvijanje kritičnosti koja može voditi samo boljem razumijevanju i traženju smisla u doba kada se smatra da smisla gotovo da nema. Zato je nužno bolje se uputiti i u samu znanost i u religiju i duhovnost“, zaključio je dr. Kutleša. Nakon predavanja razvila se plodna rasprava.

Delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina potom je govorio o aktualnostima u hrvatskom dušobrižništvu u Njemačkoj na temelju novijih statističkih pokazatelja. Ujedno je podsjetio na aktivnosti Hrvatskoga dušobrižničkog ureda, podsjetivši sudionice i sudionice posebno na nedavno pokrenuti portal toga ureda „Živa zajednica“ – www.zivazajednica.de

21. srpnja 2018. u Zagrebu, 3. Hrvatski iseljenički kongres u Osijeku 29. lipnja do 1. srpnja 2018., a podjestio je i na opće i lokalne izbore u Bosni i Hercegovini, prenijevši aktualne crkvene podatke prema kojima danas u toj zemlji ukupno živi 390.241 Hrvata, dok ih je prije rata bilo 825.000. Ujedno je obavijestio nazočne i o kolegiju o ulozi hrvatskih katoličkih misija u inozemstvu, koji se u proteklom semestru održavao kao izborni predmet na studiju sociologije na Hrvatskim studijima. Na kolegiju je bilo 14 upisanih studenata povijesti i sociologije. Upozorio je i na facebook stranicu Ravnateljstva: m.facebook.com/hrvatskainozemna-pastva/, koja postiže zapažene rezultate. Sjednice su završile zajedničkim ručkom.

Adolf Polegubić
Snimke: T. Markić

MÜNCHEN

Proslavljen zaštitnik župe bl. Alojzije Stepinac i 70. obljetnica djelovanja HKŽ u Münchenu

Hrvatska katolička župa (HKŽ) nchen svečano je u nedjelju 11. veljače proslavila svoga zaštitnika – bl. Alojzija Stepinca i 70. obljetnicu svoga postojanja i djelovanja. Svečano misno slavlje u crkvi sv. Mihaela u glavnom gradu Slobodne Države Bavorske – u Münchenu predvodio nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić u zajedništvu s mons. Alexandrom Hoffmanom u ime Nadbiskupije München i Freising odgovornim za pastoral zajednica drugih materinskih jezika u toj nadbiskupiji, provincijalom Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja sa sjedištem u Splitu fra Joškom Kodžomanom, ravnateljem dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu dr. vlč. Tomislavom Markićem, domaćinom voditeljem župe fra Borisom Čarićem, s još devetoricom svećenika i uz asistenciju dvojice trajnih đakona.

Na početku misnog slavlja išlo se od sakristije sredinom crkve do oltara, na čelu koje su mladi u narodnim nošnjama nosili križ, stijegove Bavorske i R. Hrvatske, barjak bl. Alojzija Stepinca i Čudotvorne Gospe Sinjske i moći bl. Alojzija Stepinca.

Sve je na početku pozdravio domaćin fra Boris Čarić koji je istaknuo kako danas slavimo bl. Alojzija Stepinca, našeg mučenika, hrvatskog kardinala koji

Svečano misno slavlje predvodio je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić

je svojim životom posvjedočio da jedino ljubav i predanje Bogu čovjeku daruju snagu za njegovo životno djelovanje. „Njegov mučenički primjer života je primjer kako svaki čovjek može postati, unatoč svemu vjeran Bogu i bližnjemu čuvajući svoj vlastiti identitet, a njegove moći koje smo nosili u procesiji su nam osobiti dar milosti, blagoslova njegova zagovora. Danas na dan našeg Zaštitnika slavimo također i 70 godina djelovanja naše župe, očuvanje vjere i nacionalnog identiteta ovdje u

tudini izvan naše domovine. Svi smo mi došli iz naše domovine Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Također nas ima ovdje iz Vojvodine, Boke Kotorske i s Kosova, što je pokazatelj jednog velikog našeg zajedništva“, istaknuo je posebno pozdravivši predvoditelja misnog slavlja kardinala Vinka Puljića, koji je došao iz domovine u ime cijele domovinske Crkve, sve koncelebrante i okupljeni Božji narod. Istaknuo je kako od 70 godina (misije) župe već 68 godina u njoj služe svećenici franjevci Franje-

Zahvalnu riječ na akademiji uputio je župnik fra Boris Čarić

Zajednička fotografija s kardinalom Vinkom Puljićem, koncelebrantima i članovima župnog zbora

vačke provincije Presvetoga Otkupitelja sa sjedištem u Splitu, a 44 godine djeluju i časne sestre franjevke od Bezgrešne iz Šibenika. Misnom slavlju pribivala je i časna majka sestara Franjevki od Bezgrešne iz Šibenika s. Zdravka Gverić, saborski zastupnik R. Hrvatske i izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora Gordana Jandrokovića Ante Babić, član gradskog vijeća Münchena izaslanik nadgradonačelnika Münchena Dietera Reitera i grada Münchena Johann Sauer, generalni konzul R. Hrvatske iz Münchena Petar Uzorinac i konzul Ge-

Kardinal Puljić je u nadahnutoj propovijedi istaknuo: „Kad vas vidim u ovolikom broju, srce mi je radosno jer ste sačuvali vjeru svojih otaca, sačuvali vjeru i ona vas okuplja ovdje. Potom se pojavljuju i drugi osjećaji, jer mi je žao da vas je tamo odakle ste nikli sve manje. Često obilazim te krajeve i vidim da su opustjeli. Zato se u meni izmjenjuju ta dva osjećaja. Ovdje ste uzeli za zaštitnika bl. Alojzija Stepinca. Istinski rečeno, Crkva je uz vas bila tijekom 70 godina kako biste sačuvali vjeru da po njoj živite

svoje korijenje. Zato vjerujem da će mnogi od vas posegnuti za knjigom o bl. Alojziju Stepincu kako bismo ga bolje upoznali i još bolje se nadahnuli na njegovu životu.“ Potom je kardinal Puljić podsjetio na Blaženikov život. „Mnoge su se neistine govorile o bl. Alojziju Stepincu, a tada sam se zakleo da ću tog čovjek upoznati i kad se nije smjelo doći do knjiga o njemu. Uspio sam upoznati veličinu bl. Alojzija Stepinca, zavolio sam ga i njemu sam se molio da ustrajem u svom zvanju kad sam bio kandidat za svećenika, a pogotovo kad sam postao svećenik, nadbiskup i kardinal. Bl. Alojzije Stepinac je znao slijediti savjest u teškim trenucima. Na žalost, mi danas slušamo o tužnim pričama kako naši odlaze s rodne grude koja se branila krvlju, a neprijatelj uživa što bježi od svoje rodne grude. Ljudi beže zato što je stvorena nezdrava klima u politici. Umjesto da se borimo za narod, najveća je borba za stranku. Bl. Alojzije Stepinac je bio čovjek koji je volio svoj narod, za njega je živio, usmjeravao ga je Božjim putem. Danas nam treba bl. Alojzije da nas usmjeri Bogu, da nas ne zavadi nikakva medijska kampanja, nikakav politički interes, nikakav sekularizam ili komunizam ili ne znam koji fašizam. Nego da se usmjerimo putem vjere i morala, putem vjernosti kako je on naučavao naše ljude u prošlosti. Zato želim da shvatimo njegovu ljubav prema svome narodu. Upravo želim radi te krize koja je nastala shvatiti da je naš Blaženik volio svoju grudu. Kad su mu nudili da ide izvan domovine, za njega nije bilo te cijene. Da je imao ne znam koliko života, svoj život bi dao za Crkvu u toj grudi na kojoj je nikao. To nam danas treba ponovno, znati voljeti svoju Crkvu, svoju grudu, biti vjeran svome narodu. Na žalost, danas zaboravljamo gdje su grobovi naših predaka. Dok obilazim naše krajeve, svjedočim s tugom, pa vidim te starce koji su sami u svojim kućama, koji stalno gledaju kroz prozor

Nastavak na str. 10

Večer ranije u hotelu „Poinger Hof“ u Poingu vlasnici hotela Ivo i Ruža Sadrić sa sinovima priredili su svečani doček za kardinala Puljića i uzvanike

neralnog konzulata Bosne i Hercegovine iz Münchena Dragan Bagarić. Pokrovitelj proslave je Hrvatski sabor.

Kardinal Vinko Puljić je u uvodnoj riječi uputio čestitku u povodu proslave zaštitnika župe bl. Alojzija Stepinca čiji zagovor molimo, i slavlja 70 ljeta pastoralnog života u tom bavorskom gradu na naše ljude iz naše domovine. „Sve vas donosimo na oltar i sve naše pokojne čiji su grobovi ostali u domovini, ali i sve pokojne koji su dolazili tijekom 70 ljeta u ovu misiju (župu), a pošli su na onaj svijet, kao i sve pastoralne djelatnike koji su ovdje pastoralno djelovali tijekom 70 godina, a sad se nalaze na onom svijetu. Neka po zagovoru bl. Alojzija svima Bog udijeli vječnu radost i sreću!“

unatoč svih životnih izazova, koje ste proživljavali. Crkva je bila rame za plakanje, rame na kojem ste tražili utjehu. Posebno pritom valja Bogu zahvaliti što su tijekom tih godina s vama bili svećenici, ponajviše franjevci Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, boreći se sačuvati zajedništvo, jedinstvo i postojanost u vjeri. Danas posebno molimo zagovor zaštitnika vašega bl. Alojzija Stepinca. Danas ga želimo dodirnuti preko njegovih moći, ali i upoznati i na njemu se nadahnuti. Ako ga volimo, od njega želimo učiti kakvi bismo trebali biti u ovom vremenu bez obzira na kojim prostorima“, kazao je kardinal Puljić potaknuvši okupljene neka čitaju njegov životopis. „Sramota je ne znati

SIEGBURG: DUHOVNE VJEŽBE ZA HRVATSKE SVEĆENIKE I ĐAKONE IZ ZAPADNE EUROPE

Poruke nade ispisane na rubu križnoga puta

Na duhovnim vježbama se okupilo oko pedeset hrvatskih svećenika i jedan đakon iz hrvatskih katoličkih misija iz Zapadne Europe.

Poruke nade ispisane na rubu križnoga puta, bila je tema duhovnih vježbi za hrvatske svećenike i đakone iz Zapadne Europe, koje su održane od ponedjeljka 26. veljače do četvrtka 1. ožujka u „Katholisch-soziales Institut“ u Siegburgu nedaleko Bonna, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni. Duhovne vježbe vodio je rektor Papinskoga hrvatskoga zavoda sv. Jeronima iz Rima mr. vlč. Bože Radoš, koji je tijekom duhovnih vježbi održao pet meditacija: Miomiris, poruka i suze - iskre ljubavi na križnom putu; Intimni razgovor raspetih - povratna karta za zemlju ili ulaznica za raj?; Pogled na Raspetoga otvara horizonte novoga svijeta; Sazrijevanje učenika - od potajnog do javnog i Svjedoci umiranja - navjesticama uskrsnuća.

Sve je na početku u ime organizatora pozdravio delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina, posebno predstavivši svećenike, koji su po prvi puta sudjelovali na duhovnim vježbama u organizaciji Ureda iz Frankfurta: fra Kristijana Šilića (Frankfurt), fra Denisa Šimunovića (Köln), fra Filipa Tomića (Nürnberg) te vlč. Olivera Jerkovića, svećenika Vrhbosanske nadbiskupije, koji studira u Münsteru. Potom je pozdravnu riječ okupljenima uputio ravnatelj Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu dr. vlč. Tomislav Markić, posebno podsjetivši na Ljetnu školu hrvatskoga jezika, povijesti i kulture, koja će se održati od 16. do 21. srpnja ove godine u Nadbiskupskom pastoralnom institutu u Zagrebu, u organizaciji Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u in-

ozemstvu i Hrvatskoga katoličkog sveučilišta. Sve je potaknuo neka podupru školu, a za tu je mogućnost donio i prigodne letke i plakate.

Na duhovnim vježbama se okupilo oko pedeset hrvatskih svećenika i jedan đakon iz hrvatskih katoličkih misija iz Zapadne Europe (Njemačka, Francuska, Švedska, Velika Britanija i Irska), među kojima su bili i delegat za Francusku hrvatsku pastvu za Francusku, zemlje Beneluxa, Veliku Britaniju i Irsku, voditelj HKM Nica u Francuskoj vlč. Stjepan Čukman i delegat za Francusku fra Branko Radoš, voditelj Hrvatske katoličke misije Luzern.

Voditelj duhovnih vježbi rektor mr. vlč. Bože Radoš je istaknuo kako je tijekom duhovnih vježbi nastojao slijediti osobe koje su na rubu, na marginama križnoga puta. Prvo razmatra-

OBLJETNICE I SLAVLJA

Nastavak sa str. 9

hoće li navratiti koje dijete i donijeti im utjehu. To je bolno doživjeti. Pitam se gdje je ta četvrta zapovijed Božja, zašto smo je prekršili. Zato je potrebna savjest koja će nas probuditi da znamo poštivati roditelje i djecu. Lijepo krokodilске suze znog nedostatka djece, a donosimo zakone da se smije ubijati nerođeno dijete. Donosimo zakone da se starci smiju injekcijom uništiti da nam ne smetaju. To je današnja kultura, a trebala bi nam kultura vjere, kultura morala, kultura ljudskog dostojanstva i ljudskih prava. Biti Isusov bez križa je nemoguće. Ne treba se bojati žrtve. Samo oni koji su hrabri za žrtvu, sposobni su graditi budućnost. Ove probleme nosim u srcu živeći s narodom na rodnoj grudi i zato vas hrabrim, čuvajte vjeru otačicu, svoje korijenje, sjećanje na grobove svojih predaka i znajte dovesti svoju unučad i svoju djecu na staze gdje ste nekada kročili kao djeca. Pokažite im neka ne zaborave svoje korijenje. Dok ste ovdje, svjedočite svoju vjeru. Budite ponosni na to korijenje, ali poštujuć ove zakone i ovu zemlju u kojoj živite. Ne mogu nikom reći da

se vrati, ali kad bude trenutak, ne treba vam to nitko posebno reći, to ćete sami prepoznati. Silno sam radostan kad vidim djecu koju ste donijeli i doveli na sv. misu. Bez djece narod nema budućnost. Djeca su budućnost naroda. Učimo od bl. Alojzija Stepinca o vrednotama života za koje se isplati žrtvovati i u budućnosti svijetli trag ostaviti, sve je na kraju propovijedi potaknuo kardinal Puljić.

Na kraju misnog slavlja i tijekom akademije u dvorani Alte Kongresshalle u popodnevrim satima u Münchenu prigodnu riječ uputili su mons. Hoffmann, provincijal fra Joško Kodžoman, predsjednik župnog vijeća Dinko Josip Grgić, kardinal Vinko Puljić, saborski zastupnik Ante Babić, u ime nadgradonačelnika Münchena Johann Sauer, ravnatelj dr. vlč. Tomislav Markić i časna majka s. Zdravka Gverić. Misno slavlje uveličao je župni mješoviti zbor i orkestar pod vodstvom s. Nikoline Bilić i orguljskom pratnjom Diane Grubić. Na kraju misnog slavlja sve je moćima bl. Alojzija Stepinca blagoslovio kardinal Vinko Puljić.

Nakon izvođenja himne R. Hrvatske i Njemačke, na akademiji je tek-

stom i slikom donesen povijesni hod Hrvatske katoličke župe (misije) München, a u bogatom programu nastupili su crkveni zbor, ženska vokalna skupina „Lira“, Anna Bagarić na violini i Diana Grubić na glasoviru, župna klapa „Croatia“, župna folklorna skupina „Bijele ruže“, župna folklorna skupina „Mladost“, te na kraju župna folklorna skupina „Fra Andrija Kačić Miošić“, koja je na oduševljenje svih okupljenih izvela „Eru s onog svijeta“. Na kraju je voditelj župe fra Boris Čarić predao prigodne darove zaslužnima za organizaciju proslave. Program je znalački vodila Tanja Popec iz Zagreba. U zabavnom programu nastupio je Dani Stipaničev i „Band“.

Proslavi je prehodila duhovna obnova koju je od 8. do 10. veljače predvodio dr. fra Ante Vučković.

Večer ranije, 10. veljače u svom hotelu „Poinger Hof“ u Poingu nedaleko Münchena vlasnici hotela Ivo i Ruža Sadrić sa sinovima priredili su svečani doček za kardinala i uzvanike uz zvuke „Musikkapelle Gelting e.V.“ pod vodstvom Günthera Schulera.

Tekst i snimke: Adolf Polegubić

nje posvetio je ženama na križnome putu kroz tri slike. Prva slika je u kući u Betaniji – Marija, žena koja dolazi izlijeva Isusu dragocijenu pomast po nogama i na taj način daruje potpuno sebe. Sve što je u toj bočici, koja je simbol njezina života, ona daje Isusu. Ljubav se ne može vidjeti previše na onom što ostaje, već u onome što se živi, ono što okružuje ljude i što im daje da se mogu jedno drugome potpuno dati. Druga je poruka jedne žene, Pilatove žene koja dolazi iz daleka, a to je poruka savjesti, gdje pravednik

da je taj razbojnik u Isusu prepoznao ključnoga Kralja koji za njega može dati otkupninu. On ne bježi od suda o sebi. Sjeće svoju dušu istinom o sebi i stavlja je pred Isusa i govori da mu on bude sudac. Ne bježi od suda, ali priželjkuje da mu Isus bude sudac, jer je za njega već pripremio otkupninu. Simbolično naslanja svoje ljestve na Isusove i po njegovim ljestvama ide zajedno s njim u raj. Zanimljivo je i to da Isusa naziva Isuse. Isus je oko sebe na križu porušio sve zidove da svatko do njega može doći. Zato je došao

s križa, dolazi po njega jer to pripada njemu. Kako po mrtvoga dolaze njegovi najbliži, njegova djeca, najbliža rodbina, dio obitelji, na taj se način ističe da je Nikodem dio Isusove obitelji. Osjeća da se iz Isusova boka iz kojeg teče krv i voda rađa jedan novi život. Bit će to plodna voda Crkve. Isus je onima, koji su pod križem, dao svoga Duha i tako nastaje Crkva.

U petom razmatranju riječ je o Mariji Magdaleni koja pravi most između Isusove muke. Ona je svjedok Isusova umiranja, stajanja pod križem

Sudionici duhovnih vježbi u Siegburgu kod Bonna

koji je na sudištu ne smije biti osuđen od njezina muža. Ona se zauzima za Pilata, a i za Pravednika. Njezina moć doseže do toga da ona može samo prenijeti poruku i tako čini što je moguće. Na taj se način odvađa od onih koji Isusa žele osuditi. Pilat je nije poslušao, ali je njezina riječ zapisana kao svijetli znak, koji kasnije kršćanska tradicija vidi da je put njezina spasenja, ali i kako svi oni koji su se dotakli Isusove muke, bivaju spašeni. Po nekim istočnim Crkvama i Pilat se preko svoje žene dotakao Isusove muke na pozitivan način, pa je i on viđen kao pripadnik Isusovih učenika, odnosno svetaca. Treće su žene na križnome putu koje su zanimljive jer plaču, a plač je izričaj nutrine, srca. Plaćem okajavamo svoje grijehe. Plać zaustavlja put prema smrti.

U drugom razmatranju rektor mr. vlč. Radoš se dotaknuo razgovora dvojice razbojnika s Isusom. Lijevi razbojnik je slika onih koji su dolje, koji se ne mire sa svojim putom. Želi se spustiti na zemlju, biti dionikom onoga čega je bio do sada. Desni razbojnik je zanimljiv. Luka će jedini zamjetiti taj njihov razgovor na takav način

da mu svi mogu doći. U tom razgovoru održava se Isusova blagost koja je za svećenike uvijek znak autentičnog zajedništva s Bogom. To je dar Božji u kojem trebamo rasti. Treće razmatranje je bilo o satniku, koji promatra trenutak Isusova umiranja. Isusov križ otvara nove prostore. On razdire zavjesu, rastvara nebesa, on daje da čovjek nanovo vidi, da prepoznamo u onome koji se potpuno dao za nas Sina Božjega. To prepoznaje satnik i svjedoči svojim riječima - „ovaj zaista bijaše Sin Božji“. On prepoznaje u osuđeniku koji umire i kako umire konačno Božje darivanje čovjeku u koje je i on uključen. Želi biti dionikom Kristove pobjede na križu.

U četvrtom razmatranju je bilo riječi o Nikodemu. Neki ga neće ubrojiti u Isusove učenike, ali po onome što čini, vidi se njegov postupni put. Rektor vlč. Radoš je pritom želio istaknuti kako se ključni razgovor svećenika s Bogom odvija u noći. Tada intimnost s Gospodinom ima jedan poseban pečat koji ostaje. Nikodem dobiva naziv da je onaj koji je s Isusom bio u njegovoj noći, zato i odlazi zajedno s njim u njegovu noć. On uzima Isusa

i svjedok Isusova uskrsnuća. Njoj je Isus bio sve. S Isusovom smrću ona je sve izgubila. Svi su drugi ponešto i ponekoga imali, a Isus je bio sve u njezinu životu. S Isusovom smrću ona nije više bila ona, ona ne pripada više nikome. Ona nema svoj život. Zato ona Isusa traži, ludo ga traži. Bez njega ne može zamisliti život. Ona ga susreće i radosno naviješta učenicima. Ljubav se ne zaustavlja pod križem, ona traži onoga koji je ljubljen i nakon smrti. Kad ga pronalazi, tada prostor koji je prostor praznine u nutrini, dobiva sadržaj koji trajno ostaje, istaknuo je rektor mr. vlč. Bože Radoš tijekom duhovnih vježbi. Središnji događaj duhovnih vježbi bila su misna slavlja, koja je uz prigodni nagovor predvodio vlč. Radoš uz suslavlje sudionika duhovnih vježbi, a bila je prigoda i za pokorničko bogoslužje, klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom, pobožnost križnog puta i osobne molitve. Misna slavlja su animirali voditelj HKM Göteborg u Švedskoj vlč. Mladen Vuk i voditelj HKM Siegen u Njemačkoj vlč. Vinko Puljić.

Tekst i snimka: Adolf Polegubić

Piše:
dr. sc. s. Valerija
Kovač,
KBF Zagreb

Smrt između neizbježnosti i slobodnoga čina

Po uzoru na Isusa Krista, svaki vjernik je pozvan da svoju smrt prihvati u slobodnoj i predanoj slobodi.

Čovjek u svojoj egzistenciji smrt doživljava kao nešto što bi najradije uklonio. Smrt je neizbježna stvarnost kojom završava njegov život i s njime sve ono što je on sam u svome životu postao i ostvario. U današnjoj radikalnoj usredotočenosti na ovostranu, zemaljsku stvarnost, čovjek smrt doživljava još većim neprijateljem i prijetnjom. Što više može, on pojavnost smrti potiskuje iz svoga života: stari i na smrt bolesni smještaju se daleko od javnosti, djeci se skriva da su djed ili baka umrli da ne bi doživjeli „šok“ itd. I što je više moguće, čovjek se aktivno bori protiv smrti, želeći usporiti starenje i što dulje odgoditi svoju smrt: zdravom ishranom, športom, medicinom, tehnologijom.

Smrt, priroda i grijeh

Biblija i teologija o smrti govore najčešće na dva načina: s jedne strane smrt je posljedica grijeha, a s druge strane smrt je prirodan završetak čovjekova života na zemlji. Počnimo od zadnjega da bismo došli do prvoga tumačenja. Danas je prevladavajuće uvjerenje da bi čovjek umro i da nije sagriješio. Čovjek kao Božje stvorenje dio je ostaloga stvorenoga svijeta – prirode, i zato je na jednak način prolazan, podložan je prirodnom zakonu nastajanja i nestajanja, rađanja i umiranja.

Ako pak čovjek ne bi bio besmrtn u svome iskonskom stvorenom stanju, onda se pitamo, u kojem smislu je točno da je smrt i posljedica čovjekova grijeha. Razlika je najprije u njegovu doživljaju smrti. Da prvi ljudi nisu sagriješili, čovjek smrt ne bi doživljavao kao nešto tragično, nego kao prijelaz iz vremenski i prostorno ograničene egzistencije u način vječnoga života s Bogom, za koji ga je sam Bog stvorio. Grijehom je čovjek izgubio svoj iskonski odnos povjerenja prema Bogu i ljudima, i to se odražava u nje-

govu doživljaju same tjelesne smrti kao svršetka njegova zemaljskoga života. Umjesto povjerenja u Boga koji ga poziva k sebi, čovjek pod utjecajem grijeha doživljava smrt na puno teži način: ne kao „prijelaz“ i predanje Bogu, nego sa strahom i nesigurnošću, s osjećajem skončanja svoga života i neizvjesnošću hoće li dalje živjeti.

Kada se govori o smrti kao posljedici grijeha, ima se u vidu još jedna druga dimenzija, s daleko težim posljedicama, a to je duhovna smrt. Čovjek se grijehom okreće od Boga, dakle protiv onoga tko mu daruje postojanje i vječni život. A život bez Boga i u odijeljenosti od Boga, izvora sve-

ga. Ali nas je Isus Krist oslobodio od posljedica grijeha koje su u situaciji smrti posebno vidljive: od straha i tjeskobe smrti te na poseban način od duhovne smrti kao odijeljenosti od Boga. Upravo u Isusu Kristu, posebno u njegovoj samoći, žrtvi i smrti, Bog je prevladao smrtni ponor između sebe i čovjeka. Pokazao je svoju blizinu s nama ljudima time što je sam ušao u najdublje nevolje našega života.

Smrt kao čin predanja

U krštenju smo postali već dionici Kristove spasenjske pobjede nad smrti i novoga života s njime, kako to lijepo tumači Pavao u Poslanici Rimljanima (6, 1–11). Po Isusu Kristu smrt više nije nepobjedivi neprijatelj čovjeku, nego „vrata“ u vječni život s Bogom.

U tom smislu poznati teolog Karl Rahner posebno je istaknuo da kao Kristovi sljedbenici smrt ne bismo trebali prihvatiti samo pasivno: kao neizbježnu sudbinu i skončanje našega zemaljskoga života. Po primjeru Isusa Krista, i mi našu smrt možemo „pretvoriti“ u najviši čin naše slobode i predanja

Bogu. Premda je izvana izgledalo da je Isus prisiljen na smrt koju ne može izbjeći, evanđelja kazuju da je Isus tu od ljudi nametnutu smrt prihvatio svjesno i slobodno, kao svoje dosljedno svjedočenje Očeve ljubavi prema ljudima. Po uzoru na Isusa Krista, svaki vjernik je pozvan da svoju smrt prihvati u slobodnoj i predanoj slobodi, ne samo kao neizbježni svršetak svoga zemaljskoga života, nego i kao put prema svome potpunom dovršenju u vječnosti s Bogom. Naše ljudske snage nisu dovoljne za takav „herojski“ čin. On je moguć samo u vjeri i po milosti smrti Isusa Krista, da u času smrti sebe potpuno predamo živome i vječnome Bogu. Zato u pučkoj pobožnosti molitve za „sretnu smrt“ imaju i te kako smisla i vrijednosti. ■

Nakon Kristova spasenjskoga djela mi moramo umrijeti fizičkom smrću da bismo došli do Boga. Ali nas je Isus Krist oslobodio od posljedica grijeha koje su u situaciji smrti posebno vidljive: od straha i tjeskobe smrti te na poseban način od duhovne smrti kao odijeljenosti od Boga. Upravo u Isusu Kristu, posebno u njegovoj samoći, žrtvi i smrti, Bog je prevladao smrtni ponor između sebe i čovjeka. Pokazao je svoju blizinu s nama ljudima time što je sam ušao u najdublje nevolje našega života.

ga života, u Bibliji i teologiji opisan je kao stanje duhovne smrti, dok je pravi život onaj u zajedništvu s Bogom.

Kristova pobjeda nad smrću

Božja objava u Isusu Kristu nam kazuje da duhovna smrt, a još manje ona tjelesna, za čovjekovu sudbinu nema više zadnju riječ. Isus je umro na križu ne zato jer je sam bio grešan, nego „radi nas i radi našega spasenja“. Našu ljudsku smrt on je sam slobodno preuzeo na sebe te svojom smrću pravednika i uskrnućem pobijedio je snagu smrti i nas je oslobodio od njezine uništavajuće moći. I nakon Kristova spasenjskoga djela mi moramo umrijeti fizičkom smrću da bismo došli do Bo-

Hiob auf dem Trümmerhaufen

In der hiesigen Wochenzeitschrift „Christ in der Gegenwart“ wurde im Januar dieses Jahres ein umfassender Artikel vom Fuldaer Bischof Heinz Josef Algermissen mit dem Titel „Einer für unsere Angst und Not“ veröffentlicht. Als geistlichen Impuls für die Fastenzeit haben wir daraus den Abschnitt über Hiob in Gänze übernommen, der wie folgt lautet: „Hiob, der jüdische Fromme, sitzt, nachdem er Familie, Hab und Gut verloren hat, elend auf einem Trümmerhaufen, weint und klagt, schreit laut auf, beteuert seine Unschuld und stellt Gott klagend und anklagend die Warum-Frage.

Seine drei Freunde kommen, um ihn zu trösten. Zuerst hören sie seine Klagen geduldig an: „Sie saßen bei ihm auf der Erde sieben Tage und sieben Nächte; keiner sprach ein Wort zu ihm. Denn sie sahen, dass sein Schmerz sehr groß war“ (2,13). Dieses stumme, geduldige „Dabeisein“ ist ergreifend. Und es ist auch zumeist das Einzige und Beste, was wir alle angesichts eines leidenden Menschen tun können. Am Ende ist stilles Mitleiden, die Compassio, das einzig Entsprechende. Jedes vorschnell tröstende Wort wirkt auf den Leidenden wie eine Zumutung, was ich in meinem Dienst als Priester und Bischof hautnah erlebt habe.

Dann aber halten es Hiobs Freunde nicht mehr aus und beginnen, auf ihn einzureden. Alle drei nehmen die bekannte These auf: Hiob, du weißt doch, dass der Mensch es ist, der das Unheil erzeugt. Es geziemt sich nicht, Gott anzuklagen und ihm Vorwürfe zu machen. Spiel nicht den Unschuldigen! Unglück ist immer eine Strafe für etwas. Irgendwo und irgendwann musst du schuldig geworden sein, sonst wäre dieses Unglück nicht über dich gekommen.

Hiob reagiert mit beißender Ironie: „Wahrhaftig, ihr seid besondere Leute, und mit euch stirbt die Weisheit aus“ (12,1). Und Gott bestätigt Hiobs Empörung. Er wendet sich an Elifas: „Mein Zorn ist entbrannt gegen dich und deine beiden Gefährten; denn ihr habt nicht recht vor mir geredet“ (42,7). Gott nimmt Hiob in Schutz und verwirft die These der Freunde, die

Leiden als Strafe deuten wollen. Nach dem ergebenen „Der Herr hat gegeben, der Herr hat genommen; gelobt sei der Name des Herrn“ (1,21f) kommen nun Hiobs Fragen an Gott wie eine gewaltige Eruption (vgl. 30,26ff).

Dann wendet sich Gott ganz persönlich an Hiob und beginnt, ihm Fragen „über Himmel und Erde“ zu stellen, auf die der Befragte keine Antwort weiß.

Diese Fragen Gottes an Hiob, die Hiobs Fragen an Gott in eine neue Perspektive bringen, können durchaus so verstanden werden: Hiob, warte ab! Es ist noch nicht aller Tage Abend. Wie kannst du dir einbilden, meine Ratschlüsse und Möglichkeiten zu durchschauen? Ich spiele mit Kar-

es, wie ich sicher weiß, nur dann, wenn wir das Leiden und die Frage nach dem Warum mitnehmen unter das Kreuz des Karfreitags. Das tiefe Wissen um diesen Zusammenhang haben Menschen komprimiert im Ruf „Crux ave – spes unica“, „Sei gegrüßt, Kreuz – einzige Hoffnung“. Dort, unter dem Kreuz des Karfreitags, müssen wir einander helfen, weinend, klagend, betend helfen, die furchtbaren Fragen nach dem Sinn des Leidens im Licht von Ostern in Hoffnung zu wenden.

Am Kreuz hat sich Gott ein für alle Mal als Anteilnehmender und Mitleidender offenbart. Seitdem können wir wissen, dass er dabei ist – in der Freude und Hoffnung wie in der Angst und den Tränen unseres Lebens.

Ein wunderbares Wort des ersten Korintherbriefs (2,10f) hilft mir, tiefer zu erahnen, um was es geht: „Der Geist ergründet nämlich alles, auch die Tiefen Gottes... So erkennt auch keiner Gott – nur der Geist Gottes.“

Meine Schlussfolgerung: Gott allein kennt Gott ganz, auch seine dunklen Tiefen. Wir müssen mit unseren theologischen Konstruktionen vorsichtig sein. Wenn der Gekreuzigte und

Auferstandene uns den „Parakleten“ verheißt, so nennen wir ihn – nicht zufällig – auch den „Tröster“ und den „Beistand“. Der Geist, der die Tiefen Gottes auslotet, muss uns beistehen, das Dunkle des Kreuzes auszuhalten. Tatsächlich müssten wir vor der Vielfalt des Leidens im globalen Bereich, aber auch in unserer Nähe, vor der Unermesslichkeit der Trauer und Trostlosigkeit resignieren, wären wir nicht getragen von der Hoffnung trotz allem, dass Gott selbst am Ende alle Tränen trocknen wird (vgl. Offb 21,4). „An jenem Tag werdet ihr mich nichts mehr fragen“ (Joh 16,23). Denken wir immer daran: Nicht eher, an jenem Tag erst! (Quelle: Christ in der Gegenwart, 3/2018)

Im Lichte dieser Erkenntnis wünschen wir unseren Leserinnen und Lesern eine gesegnete Karwoche und ein frohes Osterfest!

Ihr

Pfr. Ivica Komadina, Delegat

Das tiefe Wissen um diesen Zusammenhang haben Menschen komprimiert im Ruf „Crux ave – spes unica“, „Sei gegrüßt, Kreuz – einzige Hoffnung“. Dort, unter dem Kreuz des Karfreitags, müssen wir einander helfen, weinend, klagend, betend helfen, die furchtbaren Fragen nach dem Sinn des Leidens im Licht von Ostern in Hoffnung zu wenden.

ten, die du nicht kennst. Das letzte Wort ist noch nicht gesprochen. Auf die Gottesfragen antwortet Hiob mit einem großen Bekenntnis: „So habe ich denn im Unverstand geredet über Dinge, die zu wunderbar für mich und unbegreiflich sind... Vom Hörensagen hatte ich von dir vernommen; jetzt aber hat mein Auge dich geschaut“ (42,3.5). Durch die Gottesfragen ist für Hiob der Gott der Tradition, den er übernommen hatte, zum persönlichen Gott in seinem Leben geworden.

Wir sollten festhalten: Es gibt Versuche, menschlichem Leiden einen Sinnzusammenhang zu geben, die in eine Sackgasse führen müssen. Wenn wir intellektuell zu rechtfertigen versuchen, was existenziell nicht gerechtfertigt werden kann, wenn wir Gott zur schnellen Antwort auf unsere Fragen machen, tragen wir mächtig zu seiner Verharmlosung bei.

Die Möglichkeit, einen Ausweg zu finden in unserer Angst und Not, gibt

INTERVIEW MIT DR. CLAUDIA STAHL, DER AUTORIN DES DEUTSCHSPRACHIGEN BUCHES: „ALOJZIJE STEPINAC, DIE BIOGRAFIE“ (Verlag Ferdinand Schöningh, Paderborn 2017)

Stepinacs Leben ist eine moderne Heiligengeschichte

Dr. Claudia Stahl ist Richterin am Verwaltungsgericht in Cottbus. Familiär hat sie keine Verbindungen zu Kroatien. Sie ist in Hamburg geboren, römisch-katholisch und hat Jura, Musikwissenschaft und Philosophie studiert. Sie wohnt in Berlin und Cottbus.

Noch immer findet man viele Unwahrheiten und Fehleinschätzungen über das Leben und Wirken von Erzbischof Stepinac

Živa zajednica: Der selige Alojzije Stepinac ist in Kroatien ein großes und unerschöpfliches Thema, das internationale Ausmaße annimmt. Was hat Sie dazu angeregt, ein so ausführliches Buch in deutscher Sprache über den Seligen zu schreiben?

Dr. Claudia Stahl: Noch immer findet man viele Unwahrheiten und Fehleinschätzungen über das Leben und Wirken von Erzbischof Stepinac, dass er etwa ein Kriegsverbrecher, Nazi-Kollaborateur oder Fanatiker gewesen sei. Auf Kroatisch sind inzwischen die wichtigsten Quellen über ihn veröffentlicht. Auf Deutsch fehlte eine aktuelle, diese Quellen einbeziehende biografische Darstellung. Ich hoffe, dass mein Buch eine faire Diskussion auf einer seriösen Tatsachengrundlage ermöglicht.

Živa zajednica: Ihr Buch kann man als das umfangreichste Werk über den seligen Alojzije Stepinac in deutscher Sprache bezeichnen. Darin bringen Sie bislang unbekannte Dokumente, die die historischen Bedingungen seines Wirkens und sein Verhält-

nis zu Deutschland beleuchten. Liegt darin zugleich auch sein besonderer Wert?

Dr. Claudia Stahl: Das ist ein wichtiger Aspekt. Alojzije Stepinac war ein umfassend gebildeter und begabter Mensch. Er sprach neben Kroatisch und Latein fließend Deutsch, Französisch und Italienisch. Zur deutschsprachigen Kultur hatte er lebenslang eine enge Verbindung. In der Nachkriegszeit nahm er trotz seiner Isolation Anteil an den politischen und gesellschaftlichen Entwicklungen im Ausland. Er verfolgte die großen Debatten um die deutsche Wiederbewaffnung, die Koexistenz, die deutsch-französische Freundschaft und die beginnende europäische Einigung. Manches im Westen sah er aber auch sehr kritisch.

Stepinac hatte einen Arzt aus Freiburg, der ihn während seines Hausarrests medizinisch behandelte

Živa zajednica: Ihr Buch hat 592 Seiten. Sie haben es auf der Grundlage authentischer Quellen, aber auch auf der Grundlage einer Auswahl anderer und sonstiger Literatur geschrieben. Besonders interessant sind auf jeden Fall Ihre Recherchen über den seligen Alojzije Stepinac in den Archiven deutscher (Erz-)Bistümer: Berlin, Freiburg, München und Speyer, wie auch im Historischen Archiv des Südwestrundfunk (SWR) in Stuttgart und im Politischen Archiv des Auswärtigen Amtes in Berlin. Zu welchen Erkenntnissen im Einzelnen sind Sie gelangt?

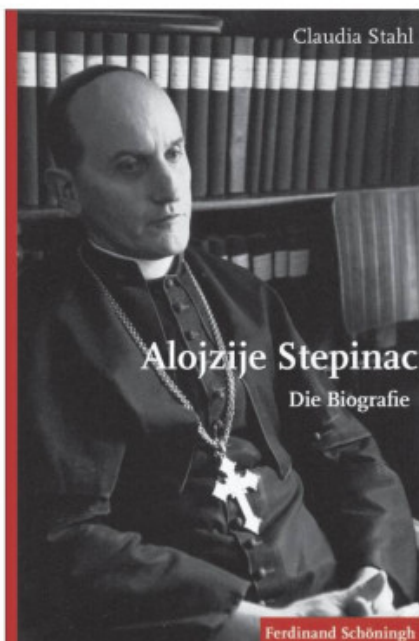
Dr. Claudia Stahl: Die Quellen zeigen, wie aufmerksam das Schicksal von Kardinal Stepinac in der jungen Bundesrepublik der 1950-er Jahre verfolgt wurde. Er war bei uns eine bekannte Persönlichkeit. Die deutsche Botschaft in Belgrad berichtete dem Auswärtigen Amt regelmäßig über ihn. Einige Deutsche waren so fasziniert von ihm, dass sie ihn insgeheim und unter abenteuerlichen Umständen in seinem Hausarrest besuchten. Hinterher schickten sie ihre Erfahrungsberichte an deutsche Bischöfe. Stepinac hatte auch einen Arzt aus Freiburg, der ihn während seines Hausarrests medizinisch behandelte. Im damals geteilten Bistum Berlin erregte der gefangene, schwer leidende Erzbischof von Zagreb besonders viel Aufmerksamkeit.

Das Buch zeichnet die wesentlichen Stationen seines Lebens chronologisch nach

Živa zajednica: Das Buch haben Sie in acht Teile eingeteilt: *Bauernsohn und Offizier (1898-1924), priesterliche Formung (1924-1934), Erzbischof im ersten Jugoslawien (1934-1941), Wirken im Unabhängigen Staat Kroatien (1941-1945), Verurteilung im kommunistischen Jugoslawien, Im Gefängnis (1946-1951), Hausarrest und Tod (1951-1960), Wirkung nach dem Tod. In welchem Maß ist es Ihnen durch diesen Zugang gelungen, das gesamte Leben und Wirken des seligen Alojzije Stepinac abzudecken?*

Dr. Claudia Stahl: Das Buch zeichnet die wesentlichen Stationen seines Lebens chronologisch nach. Stepinac musste sich als Erzbischof in drei verschiedenen Staatsgebilden behaupten und mit den großen Ideologien des 20. Jahrhunderts auseinandersetzen. Deshalb habe ich den geschichtlichen und kirchlichen Hintergrund dargestellt, soweit das für das Verständnis von Stepinacs Leben und Wirken erforderlich schien und sofern es zu bestimmten Fragen überhaupt schon gesicherte historische Erkenntnisse gibt.

Živa zajednica: Sie sind von Beruf Juristin. In welchem Maß hat Ihnen diese Erfahrung beim Schreiben des Buches bei der Sicht auf den Seligen und seine Zeit aus dieser Perspektive geholfen?

Dr. Claudia Stahl: Ich fühle mich nicht dazu berufen, über den seligen Alojzije ein Urteil zu sprechen. Ich denke, dass sich jeder Leser sein eigenes Bild machen sollte. Stepinac mus-

Stepinac musste sich als Erzbischof in drei verschiedenen Staatsgebilden behaupten und mit den großen Ideologien des 20. Jahrhunderts auseinandersetzen. Deshalb habe ich den geschichtlichen und kirchlichen Hintergrund dargestellt, soweit das für das Verständnis von Stepinacs Leben und Wirken erforderlich schien und sofern es zu bestimmten Fragen überhaupt schon gesicherte historische Erkenntnisse gibt.

ste als verantwortlicher Erzbischof Entscheidungen in sehr schwierigen Situationen treffen. Ich habe in meinem Buch die Argumente, die für und gegen ihn sprechen, dargestellt und abgewogen. Als Juristin kann ich sagen, dass seine Verurteilung 1946 völlig unhaltbar war. Kirchlich gesehen liegt die Entscheidung über seine Heiligsprechung jetzt beim Heiligen Vater, bei Papst Franziskus.

Stepinac bekannte seinen Glauben unerschrocken

Živa zajednica: Ihr Buch kommt zur rechten Zeit. Wahrscheinlich wird die Kirche den seligen Alojzije Stepinac bald heilig sprechen. Was zeichnet ihn Ihrer Meinung nach besonders aus, und was stellt das besondere Vermächtnis seiner Heiligkeit für die Katholische Kirche dar?

Dr. Claudia Stahl: Stepinacs Leben ist eine moderne Heiligen-geschichte. Er half Notleidenden und Verfolgten ohne Rücksicht auf Religion, Herkunft oder Rasse und stand besonders den Schwächsten bei. Er bekannte seinen Glauben unerschrocken, in großer Einfachheit, im persönlichen Leiden und in Solidarität mit allen Leidensgenossen. Als er 1946 als Verbrecher gebrandmarkt und geächtet wurde, war er zum Schweigen verurteilt und verlor seine äußere Macht. Etwa die Hälfte seiner Amtszeit als Bischof, immerhin 13 Jahre, verbrachte er im Gefängnis und im Hausarrest. Er hätte ins westliche Ausland emigrieren können. Aber er wollte bei seinen Gläubigen bleiben, auch als er bereits todkrank war. Je machtloser er war, desto mehr blickten die Menschen auf ihn. Das ist noch heute das Geheimnis seiner Anziehungskraft. Auch die Kirche in Deutschland sollte dieses große Zeugnis in ihrem Gedächtnis bewahren.

Živa zajednica: Und zu guter Letzt, was bedeuten Ihnen persönlich Leben und Wirken des seligen Alojzije Stepinac?

Dr. Claudia Stahl: Der selige Alojzije Stepinac ist mein Firmpatron. Ich habe seine Fürsprache erfahren und verdanke ihm sehr viel. Papst Johannes XXIII. sagte nach Stepinacs Tod im Februar 1960 beim Requiem im Petersdom: „Er war meiner Seele sehr lieb.“ Dem möchte ich mich anschließen.

Interview: Dr. Adolf Polegubić

AALEN

Trebamo svjedoke poput bl. Alojzija Stepinca

Svečano misno slavlje u kapeli Sv. Mihaela u Aalenu predvodio je bjelovarsko-križevački biskup mons. dr. Vjekoslav Huzjak.

Hrvatska katolička zajednica (HKZ) bl. Alojzija Stepinca u Aalenu svečano je u nedjelju 18. veljače proslavila svoga zaštitnika bl. Alojzija Stepinca. Svečano misno slavlje u kapeli Sv. Mihaela u Aalenu predvodio je bjelovarsko-križevački biskup mons. dr. Vjekoslav Huzjak u suslavlju s domaćinom – voditeljem HKZ bl. Alojzija Stepinca u Aalenu i HKZ Presvetoga Srca Isusova u Heidenheim a.d. Brenz vlč. Vilimom Ko-

len i Heidenheim i u svoje osobno ime. Potom je pozdravnu riječ uputila drugopredsjedavajuća pastoralnog vijeća zajednice u Aalenu Paula Matić, a na slavlju je bila i drugopredsjedavajuća pastoralnog vijeća zajednice u Heidenheim a.d. Brenz Dijana Matić. Paula Matić je istaknula kako danas trebamo svjedoke poput bl. Alojzija Stepinca. „Hvala Vam, dragi oče biskupe, što ste nas došli učvrstiti u vjeri.“ Potom je djevojčica Jana Karalić reci-

ju i ove naše hrvatske narodne nošnje.“ Potom je mons. Huzjak blagoslovio pepeo, a obred pepeljanja bio je nakon propovijedi.

Mons. Huzjak je u propovijedi istaknuo kako ono što je Bog stvorio nije đavolsko već Božje. „Napasti đavolske su napasti naše i mi smo izloženi svim napastima kojima je bio izložen i Isus. U opasnosti smo dati se zavesti, dati se povesti za onim što nudi đavao. Izloženi smo napastima samo imati, na

„Mi smo Kristovi, Kristova nacija“, kazao je u propovijedi mons. Vjekoslav Huzjak

retićem - svećenikom Bjelovarsko-križevačke biskupije, domaćim njemačkim župnikom vlč. Wolfgangom Sedelmeierom, župnikom njemačke župe Sv. Josipa u Hamburgu i profesorom liturgike na Papinskom sveučilištu sv. Anselma u Rimu dr. vlč. Markusom Tymisterom, osobnim tajnikom mons. Huzjaka vlč. Dejanom Totom te uz asistenciju njemačkog đakona u miru Otmara Ackermanna. Oca biskupa i okupljene vjernike, među kojima su uz Hrvate u misnom slavlju sudjelovali i Nijemci, na početku je pozdravio vlč. Koretić. Zahvalivši mons. Huzjaku na pohodu toj Hrvatskoj katoličkoj zajednici, izrazio je radost biskupovim pohodom u ime hrvatskih zajednica Aa-

tacijom pozdravila mons. Huzjaka i predala mu cvijeće, a vjernici tih dviju zajednica darovali su mons. Huzjaku sliku s motivom Šimuna Cirenca sa signaturom pok. aalenskog umjetnika svećenika Siegera Ködera.

U uvodnoj riječi je mons. Huzjak prenio pozdrave Crkve bjelovarsko-križevačke i domovinske Crkve, koja sve povezuje u jedno, kao što Krist Gospodin povezuje u jedno tijelo, bez obzira gdje se nalazimo. „Mi smo Kristovi, Kristova nacija. To je temelj našeg postojanja, našega života i našeg hoda prema Kristu, a na tom putu nam je dragi Bog dao hrvatski narod da ga vodimo i živimo u prekrasnom kutku naše domovine, koju ovdje predstavlja-

uštrb onoga što jesmo. Nama je poziv da se ispunilo vrijeme i da vjerujemo evanđelju. Ako podliježemo napastima koje se nude, onda će to naše vrijeme biti promašeno. Kardinal Stepinac je shvatio svoje vrijeme. Od djetinjstva je naučio teško raditi na poljoprivredi. Naučio je poštovati ono što ima. Naučio je moliti od svoje majke Barbare, koja je svakodnevno molila krunicu. Naučio je temeljne vrijednosti ljudskoga i kršćanskog života u svojoj obitelji, jer je gledao oca i majku kako žive, mole i rade“, kazao je mons. Huzjak upitavši okupljene imaju li oni vremena za raditi, moliti i naučiti svoju djecu o vrijednostima koje će ih voditi kroz život. „Mladi Alojzije Viktor se borio da

Zajednička fotografija s mons. Vjekoslavom Huzjakom

nešto u svom životu ostvari. Postao je svećenik, biskup, onaj koji je napasti đavolskoj jasno odgovorio „Ne!“ Kad je kao nadbiskup zagrebački za vrijeme Drugoga svjetskog rata susretao ljude u potrebi, muči i tjeskobi bez obzira jesu li bili Hrvati, Srbi, Židovi ili drugi, svakome je nastojao pomoći koliko je god mogao. Valio je Crkvu i svoj narod i za njih je nastojao činiti sve što je moguće, ali poštujući sve druge. Njegova je osnovna teza bila da smo svi jedna, Kristova nacija, jer je Krist za nas umro na križu. To je temelj naše povezanosti i jedinstva. Došli ste ovdje jer se borite za nešto steći, imati, a meni će biti jako drago da vidim da jeste.

Da ste sačuvali svoju vjeru, da ste sačuvali svoj identitet, kulturu i da znate poštivati i voljeti sebe i svoje jer ćete onda znati i moći poštovati i voljeti i sve ono što je oko vas. Kao vjernici kršćani svijet doživljavamo kao svoj, ne kao tuđi, jer nam ga je Bog dao na raspolaganje. Hrvata ima gdje god dođemo, od Australije, Novog Zelanda, Kanade i drugdje. Pitanje je za što se borimo. Čovjek uvijek treba znati vrednovati. Mi se borimo za ljepotu života, za sklad. Kardinal Stepinac nas uči i njegovo je životno geslo „U Tebe se, Gospodine, uzdam!“ Ako se u Gospodina uzdamo, onda ćemo zvoniti skladnim zvonom na dobrobit svoju i svojih bli-

žnjih. To je poziv svima. Kad su komunističke vlasti nakon rata htjele odvojiti Crkvu od Rima, on je vrlo jasno rekao Titu „Ne može!“ Crkva je jedna Kristova, a sv. Petar je znak tog Kristova jedinstva na zemlji i pod nikakvu cijenu nije htio Crkvu u Hrvatskoj odijeliti od jedinstva s Kristom i Petrom. I zato je stradao. Zato je dao svoj život. I dan danas svima nama pokazuje put kako živjeti gdje god jesmo i što god činili, da činimo Bogu na slavu i na dobrobit braći ljudima. Nemojmo to nikada zaboraviti, kazao je u propovijedi mons. Huzjak, potaknuvši okupljene neka mole za proglašenje svetim bl. kardinala Alojzija Stepinca, čija je svetost neosporna. „Neka nas on prati svojim govorom i neka pomogne da svoj život ispunite ljubavlju prema Bogu, Crkvi i prema svom hrvatskom narodu!“

U prikaznim darovima mladi su u narodni nošnjama prikazali kruh, klasje, grožđe, bistu bl. Alojzija Stepinca, mali Gospi kip, Bibliju, svijeću, hostije, vino i kalež.

Uime zajednica vlč. Koretić je mons. Huzjaku predao novčani dar za potrebe biskupije. Zahvalnu riječ svima je na kraju uputio mons. Huzjak koji je sve potaknuo neka nastoje u sredini u kojoj jesu nešto lijepo činiti za svoju domovinu i to poglavito dobrim odgojem svoje djece. Pjevanje je na sv. misi pratila na orguljama Vanesse Adelfio. Nakon sv. mise, slavlje je nastavljeno u dvorani kapele Sv. Mihaela zajedničkim ručkom i druženjem.

Tekst i snimke: Adolf Polegubić

BÖBLINGEN

Pedeseta obljetnica braka

U Crkvi sv. Bonifacija u Böblingenu, u subotu 3. veljače, pedesetu obljetnicu braka proslavili su Milica i Mate Matas. Milica je rođena u Kukujevcima (Srijem), a Mate u Kladnjicama kod Lečevice. Upoznali su se 1967. u blizini Filderstadta. Vjenčali su se 23. siječnja 1968. u Kladnjicama i nakon vjenčanja se nastanili u Sindelfingenu, gdje i danas žive. Roditelji su trojice sinova: Željka, Zorana i Tomislava. Sv. misu je predvodio župnik fra Ivica Erceg, na kojoj su uz obitelj i prijatelje obitelji Matas, sudjelovali i vjernici iz Sindelfingena i Böblingena. Na misi su nekoliko pjesama u prigodi slavlja bake i djeda otpjevale njihove dvije unuke, a inače djeca su im podarila šestero unučadi. Slavlje se nastavilo u restoranu „Paladion“ u Böblingenu. ■

S proslave 50. obljetnice braka Milice i Mate Matas

BIETIGHEIM-BISSINGEN

Korizmena duhovna obnova

U hrvatskim katoličkim zajednicama sv. Franje Asiškoga (Bietigheim-Bissingen), sv. Ante Padoanskoga (Vaihingen an der Enz) i sv.

prve večeri duhovne obnove bio je na nedokučivosti ljudskoga života. Biskup je među ostalim rekao da koliko god čovjek napredovao u spoznaji, sam život uvijek će mu ostati tajnom. To ne znači da razmišljati nije potrebno. Naprotiv, grijeh je ne razmišljati, ne koristiti razum kojim je Bog obdario čovjeka. Zaključio je rečenicom: „Čovjek je veličanstveno biće jer ga je stvorio veličanstveni Bog.“

U subotu 17. veljače prijedpodne biskup mons. Sudar susreo se s djecom i mla-

čevši rečenicom sv. Ivana „Bog je ljubav“, biskup je osvijetlio ljubav kao vrhunac odnosa između Boga i čovjeka. Boga možemo voljeti samo ljudskom ljubavlju, to je ono što On od nas očekuje. Najbližnja toj ljubavi jest ljubav prema roditeljima. Ona je spontana. Odnos s Bogom prožet je poteškoćama koje izlaze na površinu u obliku pitanja: „Vidi li me?“, „Prihvća li me?“, „Kako mu se obratiti?“ Svaki dan trebalo bi Bogu reći: „Bože ja te volim!“ Njemu to ne treba, ali treba nama, zaključio je biskup mons. Sudar.

U nedjelju 18. veljače biskup mons. Sudar predvodio je svečanu nedjeljnu misu. U propovijedi je, uz tumačenje nedjeljnih čitanja, govorio o bl. Alojziju Stepincu koji je nepokolebljivo ostao uz Boga u vrlo teškim

Duhovnu obnovu je vodio mons. dr. Pero Sudar

Ilije Proroka (Illingen) od petka 16. do nedjelje 18. veljače održana je duhovna obnova na korizmenu temu „Poziv na obraćenje“, koju je predvodio vrhbosanski pomoćni biskup mons. dr. Pero Sudar. Prvog dana duhovne obnove, 16. veljače, vjernici su se okupili u crkvi Sv. Lovre u pobožnosti Križnoga puta i na misi koju je predvodio biskup Sudar. Drugi dio programa nastavio se predavanjem „Što je čovjek?“ Biskup se dotaknuo pitanja emigracije iz domovine, istaknuvši da majka nikad ne zaboravlja svoje dijete, kao ni domovina pripadnike svoga naroda. Glavni naglasak

dima, kojima je održao interaktivno predavanje o Crkvi, njezinu ustroju i zadaći u svijetu. Poslijepodne je duhovna obnova nastavljena predavanjem „Zašto i kako voljeti Boga?“ Po-

uvjetima, u vrijeme vladavine dvaju protuljudskih režima. Zbog svoje odaynosti Bogu uzor je ne samo pripadnicima hrvatskog naroda, nego i svim vjernicima. Predavanje u župnoj dvorani nakon mise i ručka bilo je o temi „Može li se voljeti čovjeka?“, u kojem je biskup izdvojio ljubav prema neprijateljima kao vrhunac kršćanske ljubavi. Isusov poziv na ljubav prema neprijateljima iznimno je zahtjevan jer se u čovjeku spontano javlja nagon za obranom svog života. Zato za ljubav prema neprijateljima nije dovoljna ljudska ljubav, potreban je dodir božanske ljubavi. Neprijatelj se može ljubiti samo Isusovom ljubavlju. Zaključio je rečenicom: „Volimo jer smo voljeni!“

Korizmena duhovna obnova s biskupom mons. Sudarom u Bietigheimu protekla je u duhu vjerničke zauzetosti i zajedništva, a obilježila su je brojna vjernička pitanja iz života Crkve upućena biskupu nakon njegovih predavanja.

IKA

LUDWIGSHAFEN/SPEYER

Proslavljeno Stepinčevo

Hrvatska katolička zajednica Ludwigshafen svečano je proslavila u nedjelju 11. veljače blagdan svoga zaštitnika bl. Alojzija Stepinca. Vjernici su hodočastili u crkvu Sv. Josipa u Speyeru, u kojoj se od listopada 2009. nalazi kip bl. Alojzija Stepinca. Misno slavlje predvodio je voditelj Hrvatske katoličke zajednice bl. Alojzija Stepinca u Ludwigshafenu fra Slavko Antunović uz asistenciju

misijuskog đakona Mladena Svobode. U propovijedi se fra Slavko Antunović osvrnuo na tri povijesana razdoblja u kojima je nadbiskup, a kasnije kardinal Alojzija Stepinac vodio Crkvu u Hrvata - od Kraljevine Jugoslavije, Nezavisne Države Hrvatske i SFR Jugoslavije. Euharistijsko slavlje uveličao je mladi crkveni zbor pod vodstvom Carmen Bajana i Filipa Ivkovića.

Gerald Šaravanja

ROTTWEIL I SCHWENNINGEN

Proslavljen bl. Alojzije Stepinac

Predvođeni rektorom preč. Josipom Kneževićem bogoslovi Vrhbosanske nadbiskupije sudjelovali su u proslavi zaštitnika Hrvatske katoličke zajednice bl. Alojzija Stepinca u Schwenningenu

U subotu, 17. veljače petorica bogoslova Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa u Sarajevu: Stefan Kukrić, Josip Antukić, Vedran Čosić, Josip Dedić i Jadranko Kurt su zajedno s rektorom preč. Josipom Kneževićem pohodili hrvatske katoličke zajednice Rottweil i Schwenningen gdje su sudjelovali u proslavi zaštitnika zajednice u Schwenningenu bl. Alojzija Stepinca. Grad Schwenningen pripada biskupiji Rottenburg-Stuttgart, a udaljen je od Stuttgarta oko 100 kilometara prema granici sa Švicarskom. Bogoslove je dočekao voditelj zajednice, svećenik Vrhbosanske nadbiskupije vlč. Luka Lucić s obiteljima koje su ih udomile: Gašper, Halužan, Kušek, Peša i Šolo. Prvog dana svog boravka u Schwenningenu bogoslovi su obišli znamenitosti grada, a posjetili su

U ophodu je nošena slika bl. Alojzija Stepinca

Glazbeno-poetski recital o bl. Alojziju Stepincu izveli su bogoslovi

preč. Knežević koji je ukratko predstavio rad i život u Bogosloviji, dok je rad i život misije predstavio gospodin Zlatko Kušek, predsjednik pastoralnog vijeća. Nakon akademije vjernici su imali priliku, uz kavu i kolače, razgovarati s bogoslovima o temama koje su ih zanimalo. „Ovim putem se zahvaljujemo na pozivu i gostoprimstvu voditelju misije vlč. Luku Luciću, obiteljima koje su nas

i 12 kilometara udaljeni Donaueschingen u kojem izvire druga najduža rijeka u Europi – Dunav.

U nedjelju, 18. veljače u župnoj crkvi sv. Franje svečano Euharistijsko slavlje predvodio je rektor preč. Knežević u zajedništvu s vlč. Lucićem i domaćim njemačkim župnikom vlč. Michaelom Schuhmacherom. Nakon procesijskog ulaska u crkvu, tijekom kojeg su djevojke u narodnim nošnjama nosile sliku bl. Stepinca, rektora preč. Kneževića, bogoslove i sve okupljene vjernike pozdravio je vlč. Lucić koji je ujedno i ukratko predstavio zajednice. Vjernicima se obratio i župnik vlč. Schuhmacher. Bogoslovi su tijekom sv. mise čitali liturgijska čitanja, a pjevanje je animirao zbor uz orguljsku pratnju Veronike Idžajić. Preč. Knežević je u propovijedi govorio o liku bl. Stepinca stavljajući njegov primjer života kao putokaz u životu da-

Za vrijeme molitve vjernika

našnjih vjernika. Nakon sv. mise u župnoj dvorani sv. Franje uslijedio je zajednički ručak i akademija za sve okupljene vjernike. Program je pjesmom otvorio zbor „Bl. Alojzije Stepinac“, nakon čega je uslijedio glazbeno – poetski recital o bl. Stepincu, a izvodili su ga bogoslovi Vedran Čosić, Josip Dedić i Jadranko Kurt. Okupljenima se obratio i

primile, predsjedniku pastoralnog vijeća gospodinu Zlatku Kušku i svim vjernicima HKZ Rottweil i HKZ Schwenningen koji su na bilo koji način pomogli i pomažu rad Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa u Sarajevu“, poručili su bogoslovi. Kao referent tih zajednica već dugi niz godina djeluje Mladen Lucić.

Tekst i snimke: Ida

STUTTGART – BAD CANNSTATT/FEUERBACH

Susret prvopričesnika, krizmanika i roditelja

Obiteljsku svetu misu i susret prvopričesnika (44), krizmanika (65) i njihovih roditelja organizirale su u subotu 24. veljače

hrvatske katoličke zajednice sv. Nikole Tavelića Stuttgart-Bad Cannstatt i sv. Ivana Krstitelja Stuttgart-Feuerbach. Sv. misu je predvodio fra Fra-

no Milanović Litre. Prvopričesnici su predvodili euharistijsko pjevanje i molili Oče naš uz pokrete. Pripremio ih je i glazbeno pratio pastoralni referent Ivan Bošnjak. Nakon sv. mise održani su odvojeno roditeljski susreti sakramentalnih pripravnika. O planu, programu, aktivnostima, izletima i terminima govorili su voditelj prvopričesnika past. ref. I. Bošnjak i voditelj krizmanika fra Frano. O tehničkim pojedinostima vezanim uz podjelu ta dva važna sakramenta uvođenja djece i mladih u kršćanstvo govorio je voditelj zajednica fra Jure Zebić.

Ivan Bošnjak

GEISLINGEN/GÖPPINGEN

Odnos Crkve i medija

Vjernici Hrvatskih katoličkih zajednica sv. Leopolda Bogdana Mandića u Geislingenu i Bl. Jakova Zadrana u Göppingenu, u nedjelju, 4. ožujka, imali su priliku saznati nešto o katoličkim medijima danas. Predavanje o temi „Crkva i mediji“ u obje HKZ održala je suradnica IKA-e i tajnica Hrvatskoga društva katoličkih novinara Marija Belošević iz Zagreba. Predavanje je također održano u Geislingenu i u srijedu, 28. veljače.

Polazeći od činjenice da Crkva već dvije tisuće godina naviješta istu vijest, onu Radosnu koja nikada ne gubi na aktualnosti, posebno je ukazala na 20. stoljeće koje je u prvoj polovici 1931. označilo utemeljenje Radio Vatikana, a zamah stavljanja naglasaka na važnost medija dat je Dekretom o sredstvima društvenoga pripovijanja. Citirajući pojedine točke toga dekreta, istaknula je aktualnost i toga koncilskoga dokumenta, jer su koncilski oci prije 55 godina posvijestili kako je urođeno pravo Crkve da rabi i posjeduje bilo koju vrstu sredstava društvenih komunikacija ako su potrebna i korisna za kršćanski odgoj i za bilo koje njezino djelovanje u svrhu spasenja duša. Na tom tragu je podsjetila kako su u ono vrijeme ta sredstva bila tiskovine, radio, televizija i film, a upravo ta izričeka danas nam daje za pravo uz ta, koristiti i druga sredstva komunikacija koja su se razvila tijekom posljednjih pola stoljeća. Njihovo pravilno i odgovorno korištenje je upravo na tragu misli

koncilskih otaca. Ukazala je i na retke koji govore o pravu na informiranje uz što je usko vezan zahtjev da priopćenje bude uvijek istinito, a na tom tragu je i ovogodišnja poruka pape Franje uz Svjetski dan sredstava društvene komunikacije. Na to se nadovezuje odgovornost novinara, snimatelja i drugih koji sudjeluju u kreiranju informacija, ali i građanskih vlasti čija je dužnost braniti i osiguravati istinsku i pravednu slobodu informiranja. Nadalje Belošević je kratko predstavila i

vezan uz obljetnicu 25 godina djelovanja koja je proslavljena početkom 1994. godine. Također je predstavljena sadržaj i Katoličke tiskovne agencije, kao i portala više glasila, te Hrvatskog katoličkog radija, Radio Marije i Laudato.tv. Predstavljena je i aplikacija „Nova Eva“, te najnovija aplikacija za promociju duhovnih zvanja Hrvatske redovničke konferencije „Susret Zovem Te“, temeljem koje se otvara prostor za povezivanje više crkvenih institucija u mrežu aplikaci-

druge dokumente Crkve koji govore o medijima, kao i dokumente Hrvatske biskupske konferencije.

U drugom dijelu prisutnima je predstavila više relevantnih portala, te predstavila njihov sadržaj poput službenog portala Vatikana, novog portala Vaticannews, portala Radio Vatikana, kao i više međunarodnih i nacionalnih agencija. Posebno je predstavljen portal Informativne katoličke agencije. Osim aktualnoga sadržaja, pokazala je i arhiv, te više priloga o ovim HKZ-a, od kojih je prvi

ja. Prisutni su imali priliku vidjeti i upoznati se sa šezdesetak različitih katoličkih glasila iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine te Srbije. Uoči pete obljetnice pontifikata pape Franje, bila je postavljena i foto-izložba autorskih fotografija Marije Belošević snimljenih od prvog pojavljivanja Pape na lodi Bazilike sv. Petra, preko liturgijskih slavlja i audijencija koje su obilježile prva dva tjedna pontifikata, pa do fotografija snimljenih tijekom kasnijih događaja u Vatikanu, kao i prigodom pohoda Sarajevu. IKA

IN MEMORIAM

MAINZ

Premинуo kardinal Karl Lehmann, biskup Mainza u miru

Bio je povezan s Hrvatima, poglavito preko sestara franjevki Bosansko-hrvatske provincije Prečistog Srca Marijina koje su bile kućanice u njegovu domu u Mainzu, te se živo zanimao za stanje u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini.

U nedjelju 11. ožujka, u svom domu u Mainzu preminuo je umirovljeni biskup Biskupije Mainz kardinal Karl Lehmann, u 81. godini života, nakon što je u rujnu 2017. godine pretrpio moždani udar. Rođen je 16. svibnja 1936. u gradu Sigmaringenu kao sin Karla Lehmana, učitelja u pučkoj školi, i njegove supruge Margarete. Godine 1955. započeo je svoju svećeničku formaciju. Prvo vrijeme svojeg djelovanja proveo je uz isusovačkog teologa Karla Rahnera čiji je bio pomoćnik prije i tijekom Drugoga vatikanskog sabora, a kasnije i na sveučilištima u Münsteru i Münchenu. Samo godinu dana nakon doktorata iz teologije 1968. godine, Lehmann je postao profesor teologije. Potporu za svoju kandidaturu dobio je od teologa Josepha Ratzingera. Najprije je poučavao u Mainzu, a zatim u Freiburgu; među njegovim studentima bio je i sadašnji njemački kardinal Gerhard Ludwig Müller.

Drugi dio djelovanja kardinala Lehmana započeo je 1983. godine kada je imenovan za biskupa Mainza, gdje je ostao sve do 2016. godine. Posebno je značajnu ulogu imao za Crkvu u Njemačkoj, ali i opću Crkvu kao predsjednik Njemačke biskupske konferencije od 1987. do 2008. godine.

U raspravi o savjetovanju trudnica u teškoćama, kardinal je imao različito mišljenje od Rima; u raspravi o azilu za imigrante i drugim predmetima, nije se bojao sučeliti s državom. Pismu koje je napisao zajedno s biskupima Oskarom Saierom iz Freiburga i Walterom Kasperom iz Stuttgarta o stavovima koje treba zauzeti prema rastavljenima i ponovo vjenčanima, i u kojem su tražili da se dopusti u pojedinačnim slučajevima, posebno razjašnjenima, nekim rastavljenima i ponovo vjenčanima, primati pričešće, usprotivio se tadašnji prefekt Kongregacije za nauk vjere, kardinal Joseph Ratzinger.

Na svim područjima svojega djelovanja poput ekumenizma i ostalim, kardinal Lehmann je težio prema integraciji. Bio je član Kongregacije za nauku vjere od 1988. do 1998. godine i Kongregacije za Istočne Crkve, kao i Papinskog vijeća za jedinstvo kršćana i Papinskog vijeća za društvene komunikacije, a tijekom Biskupske sinode za Europu 1991. godine bio je poseban tajnik. Sveti papa Ivan Pavao II. imenovao ga je kardinalom 2001. godine, te je sudjelovao na konklavama u izboru pape Benedikta XVI. 2005. godine, i pape Franje 2013. godine.

Bio je povezan s Hrvatima, poglavito preko sestara franjevki Bosansko-hrvatske provincije Prečistog Srca Marijina sa sjedištem u Sarajevu, koje su bile kućanice u nje-

Snimio: A. Polegubić

govu domu u Mainzu, a živo se zanimao za stanje u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini. To je posebno bilo vidljivo početkom lipnja 2016., kada je u Mainzu primio dušobrižnike hrvatskih katoličkih misija, koje djeluju u biskupiji Mainz, a koji su mu u toj prigodi uručili sliku – ulje na platnu hrvatskoga akademskog slikara iz Zagreba Vladimira Blažanovića. Slika predstavlja vrlo uspjele portret kardinala Lehmana, a mišljena je kao dar hrvatskih dušobrižnika biskupu kardinalu dr. dr. Karlu Lehmannu u povodu njegova odlaska u mirovinu, odnosno u povodu njegova 80. rođendana. „Kod Hrvata naročito cijeni visoko cijenim njihovu vjersku snagu i smisao za zajedništvo, ljubav prema vlastitom vjerskom blagu i spremnost na uzajamno pomaganje. To sam na poseban način doživio za vrijeme rata, gotovo kao čudo. Nadam se da to u uvjetima našeg sekulariziranog društva neće oslabjeti i nestati“, kazao je kardinal Lehmann u razgovoru za „Živu zajednicu“ 2009. godine.

IKA/A. Polegubić

Napisala i priredila: Željka Čolić

Drage mlade čitateljice i čitatelji!

Proljeće nam je stiglo, a s njim i uskrsno vrijeme. Neka vam to vrijeme bude radosno i odmorno. Za vaše dobro raspoloženje pripremili smo vam zanimljivu uskrsnu priču. Blagoslovljen Uskrs vama i svima vašima!

Snimka: angieconscious_pixelto.de

Zanimljiva priča

Uskrsni anđeo

Bio jednom jedan mali anđeo, koji je bio u nebeskom raji dodijeljen uskrsnom odjelu. Na Nebu, naime, postoje različiti anđeoski odjeli. Uskrsni anđeli posjeduju posebnu moć i snažniju svjetlost nego ostali anđeli i stoga imaju vrlo važan status u anđeoskoj hierarhiji. Zato je mali anđeo bio jako ponosan da je postao uskrsni anđeo, jer mu je bilo tek petsto godina. Posebno uoči Uskrsa osjećao bi svoju izrazito važnu odgovornost prema ljudima i s ponosom se brinuo o tome da na Zemlju pošalje što više nade u obliku blagoslovljenog svjetla. Tako je krećući na svoj uskrsni posao na Veliku subotu usput susreo na svom putu k nekoj ljudskoj duši na Zemlji jednog božićnog anđela. Božićni anđeli imaju nježno ljubičasto svjetlo, dok uskrsni anđeli zrače nježnim žutozlatnim svjetlom. Tako je anđeoska pripadnost odjelu odmah uočljiva i za sve prepoznatljiva. Uskrsni anđeo ga iznenađeno pogleda i strogo upita: „Što ti radiš u ovom odjelu? Ovo ti je uskrsni dio, a ti spadaš u božićni odjel.“ „Ja sam zalutao“, reče mali božićni anđeo zbunjeno, „htio sam samo malkice vidjeti što se radi u ovom odjelu. Htio sam vidjeti kakvi su to posebni anđeli.“ „Da, da mi smo ti posve posebni, mi uskrsni anđeli smo najvažniji od svih anđela. Naš zadatak je velik. I mi smo čak upisani u Bibliji!“, objasni odvažno uskrsni anđeo i doda ponosno: „Da nas nije, vijest o Isusovom uskrsnuću ne bi se tako brzo i uspješno proširila kroz cijeli svijet. I vidiš, još uvijek se ljudi sjećaju tog dana, kad je uskrsni anđeo maknuo kamen s groba i prenio vijest Mariji Mag-

daleni i drugoj Mariji, koje su otrčale u strahu i prenijele vijest apostolima.“ Božićni anđeo je slušao pun strahopoštovanja i tiho izustio: „Stvarno, to je velika stvar!“ Uskrsni anđeo međutim nastavi: „Mi donosimo ljudima nadu i spasenje i podsjećamo ih na Isusove poruke o miru i ljubavi!“ Na trenutak božićni anđeo zaželi biti sam u uskrsnom odjelu, iako je dosad bio posve zadovoljan. Uskrsni anđeo zapazi tračak te tihe želje i prisjetiti se svojih početnih anđeoskih sto godina, pa reče pomirljivije: „Mi otklanjamo stijene i prepreke u životu ljudi, ali vi im isto donosite nadu i svjetlo samo na drugi način. Vaš zadatak je isto tako važan. Mi to vaše božićno svjetlo nadopunjujemo kao savršeni izraz Božje volje i ljubavi prema ljudima. Bog želi na taj način spasiti ljude. A, mi smo Njegovu pomagali, bolje rečeno suradnici!“ Božićni anđeo se ponosno nasmiješi i pun zahvalnosti obrati svom uskrsnom kolegi: „Da, imaš pravo. Svijetu treba stvarno neizmjereno puno našeg blagoslovljenog svjetla. Mi im šaljemo nebesku nadu!“ A, uskrsni anđeo dopuni: „S Isusom svaki čovjek može uskrsnuti u svojoj vjeri uvijek iznova!“

Oba anđelića zadovoljno

pogledaše prema Zemlji. Međutim u tom trenutku stvori se Gabrijel, njihov anđeoski učitelj, pored njih i strogo im se obrati: „Suradnici Božji moraju više surađivati, a manje pričati! Dosta pričati!“ Oba mala anđela žurno krenuše svaki svojim putem šaljući ljudima anđeosku nadu, koja je ovog puta dvostruko jača.

Sretan i blagoslovljen Uskrs svim ljudima!

Snimka: M. Kessler, www.pixelto.de

Papa Franjo o lažnim vijestima

Pod izrazom fake news misli se „na lažne informacije, utemeljene na nepostojećim ili iskrivljenim činjenicama” čiji je cilj zavaravanje i čak manipuliranje čitateljima.

O lažnim smo vijestima već puno toga čuli i još ćemo čuti jer je riječ o pojavi čije posljedice još nisu do kraja istražene, a njihov je utjecaj na mnoge svakodnevne odluke predmet brojnih otvorenih rasprava u političkom, gospodarskom, kulturnom, ali i znanstvenom svijetu. I u ovoj smo rubrici pisali o „fake news” i o načinima kako ih možemo prepoznati, a i dalje nam se postavlja pitanje kako bismo na hrvatski trebali prevesti „fake news”: kao lažna vijest ili kao dezinformacija? A „fake news” su i jedno i drugo: i lažna vijest i dezinformacija. O toj je neprijeporno važnoj temi u svojoj ovogodišnjoj Poruci za 52. Svjetski dan sredstava društvene komunikacije odlučio progovoriti i papa Franjo. Svoju je poruku koja je objavljena 24. siječnja, na spomendan zaštitnika medijskih djelatnika sv. Franje Saleškoga, naslovio „Istina će vas osloboditi” (Iv 8,32). Lažne vijesti (fake news) i novinarstvo mira. Kako na početku svoje Poruke piše Papa, komunikacija je „dio Božjeg nauma sa čovjekom i osnovni način na koji doživljavamo zajedništvo”, a preko nje čovjek može izreći i dijeliti sve što je istinito, dobro i lijepo. No, isto tako čovjek svoju sposobnost komunikacije može koristiti i u negativne svrhe i zloupotrijebiti njezinu moć, ako ne traga odgovorno za istinom i ako ne stremi dobru. Lažne vijesti (fake news) ili dezinformacije sve su češće zato što ih je u današnjem svijetu sve brže komunikacije i digitalnih sustava moguće jako brzo širiti, te papa Franjo ističe da i sam želi „dati doprinos zajedničkom nastojanju oko sprječavanja širenja lažnih vijesti i ponovnom otkrivanju dostojanstva novinarskog zanimanja i osobne odgovornosti novinara u prenošenju istine.” Pod izrazom fake news misli se „na lažne informacije, utemeljene na nepostojećim ili iskrivljenim činjenicama” čiji je cilj zavaravanje i čak manipuliranje čitateljima. Njihova se učinkovitost ponajprije vidi u njihovoj uvjerljivosti, to jest u moći oponašanja stvarnih vijesti, zavidljive su i dovode u zabludu. Jednako tako mogu privući pažnju svih onih kojima su namijenjene, i to pribjegavajući stereotipima i predrasudama raširenim u

društvu, a pri tome iskorištavaju emocije poput tjeskobe, prezira, ljutnje i frustracije koje se mogu pobuditi i lako i brzo. „U širenju takvih lažnih vijesti često se pribjegava manipulativnom korištenju društvenih mreža i načina na koji one funkcioniraju”, upozorava Papa i ističe poznatu činjenicu da demanti, tj. opovrgavanje takvih vijesti teško može popraviti već nanesenu štetu onome na koga se odnose. „Tragedija dezinformiranja je u tome da se diskreditira drugoga kojega se predstavlja kao neprijatelja do te mjere da ga se demonizira što može imati za posljedicu raspirivanje sukoba. Lažne vijesti ukazuju tako na prisutnost nesnošljivih i odviše osjetljivih stavova i vode jedino prema širenju arogancije i mržnje. To je konačni ishod neistine.”

„Istina će vas osloboditi”

Upravo zbog toga svakoga od nas papa Franjo poziva na odgovornost, te pohvaljuje sve odgojne inicijative i obrazovne programe koji pomažu ljudima u tumačenju i procjenjivanju informacija u medijima. Takvi odgojno-obrazovni pothvati zapravo svima pomažu da ne budu „nesvjesni širitelji dezinformacija” i da postanu „protagonisti razotkrivanja laži”. U tome nam još i više moraju pomoći i zakonodavci i institucije. „Moramo razotkriti ono što bi se moglo nazvati 'zmijskim taktikama' koje koriste oni koji se prerađavaju kako bi mogli udariti u bilo koje vrijeme i na bilo kojemu mjestu”, napisao je Papa i podsjetio na strategiju lukava zmijske koja je uz pomoć dezinformacije - lažne vijesti prve ljude navela na grijehe koji je imao tragične posljedice. „Strategija ovog vještog 'oca laži' (Iv 8, 44) upravo je prikrivanje, podli i opasni oblik zavoda koji probija put do čovjekova srca lažnim i privlačnim argumentima”, poručio je Sveti Otac i objasnio kako se „napasnik” u Knjizi Postanka služio tvrdnjom koja je bila djelomice istinita, pa je i uspio u prijevare, kao što uspijeva i danas jer današnji varalice - „oni koji ih šire igraju na kartu nezasićene pohlepe koju je lako pobuditi kod čovjeka.” Stalno trovanje lažima truje našu dušu, piše Papa i predlaže „najradikalniji protuli-

jek za 'virus laži’”: čišćenje istinom koja ima veze s cijelim našim životom, a u Bibliji uključuje značenja kao što su potpora, postojanost i povjerenje. Istina je nešto na što se možeš osloniti da ne padneš, a Isus sam za sebe kaže da je on Istina, a čovjeka jedino istina može osloboditi. Nju je važno prepoznati po njezinim plodovima: potiče li svađu, raspiruje li podjele, širi li rezignaciju, ili, pak, promiče informirano i zrelo promišljanje koje vodi prema konstruktivnom dijalogu i plodonosnim rezultatima? Najbolji protuljek za laži je ipak - čovjek. „Osobe koje su oslobođene od pohlepe, koje su spremne slušati i koje se trude stupiti u iskreni dijalog da bi na svjetlo dana izašla istina; osobe koje privlači dobrota i koje se odgovorno služe riječima. Ako je odgovornost odgovor na širenje lažnih vijesti, tada je velika odgovornost na onima čija je zadaća pružati informacije, a to su novinari, čuvari vijesti. U današnjem svijetu njihov posao nije samo zanat, već pravo i istinsko poslanje. Oni u vrtlogu vijesti i silnoj pomami za senzacionalnim vijestima imaju zadaću sjetiti se kako u središtu vijesti nije brzina njezinog objavljivanja niti njen utjecaj na publiku, nego osobe. Informirati druge znači oblikovati ih, to znači biti u doticaju s ljudskim životima. Zato su jamčenje točnosti izvora i čuvanje komunikacije stvarna sredstva u promicanju dobra, stvaranju povjerenja i otvaranju puta prema zajedništvu i miru”, upozorava Sveti Otac koji je na kraju poruke pozvao i na „promicanje novinarstva mira”, koje je „istinito i protiv se lažima, dojmljivim sloganim i senzacionalnim naslovima; na novinarstvo koje su stvorili ljudi za ljude, koje je u službi svih ljudi, posebno onih - a oni čine većinu u našem svijetu - koji nemaju glasa; na novinarstvo koje je manje usredotočeno na izvanredne vijesti, koje je zaokupljeno traženjem stvarnih uzroka sukoba, kako bi potaknulo dublje razumijevanje i pridoniјelo njihovoj rješavanju pokretanjem blagotvornih procesa; na novinarstvo koje se stalno zauzima za to da upućuje prema rješenjima koja predstavljaju alternativu eskalaciji vike i verbalnog nasilja.”

Daniјel Labaš

OBAVIJEST

Hodočašće vjernika iz hrvatskih katoličkih misija iz Zapadne Europe u Lurd

Ove će godine veliki broj vjernika iz hrvatskih katoličkih misija i zajednica iz Zapadne Europe hodočastiti o blagdanu Uzašašća u Gospino svetište Lurd, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni i Hrvatske katoličke župe Frankfurt am Main.

Raspored u Lurdu je sljedeći:

na svetkovinu Uzašašća, u četvrtak 10. svibnja, u 17 sati sv. misa u bazilici sv. Krunice (Rosaire); u 21.00 sati procesija sa svijećama u svetištu (Esplanade);

u petak 11. svibnja u 8.30 sati sv. misa pred Gospinom špiljom; u 10.30 sati put križa na brdu kalvarije uz svetište; 13.30 do 15 sati ispovijed i sat klanjanja u crkvi Cote (Ste Bern.) Carmel; u 21 sat procesija sa svijećama u svetištu (Esplanade);

u subotu 12. svibnja u 7.30 sati sv. misa u crkvi Cote (Ste Bern.) Grotte (nasuprot Gospine špilje)

NAGRADNA KRIŽALJKA

Uskrs 2018.

Rješenje pošaljite najkasnije do 30. svibnja

Križaljka s konačnim rješenjem 1,2,3	Oznaka kralja u šahu	Izradi-vač roleta	Naš dra-matičar Martinić	Siktavo glosanje gusaka	Tomislav Sabljak	Onim putom, onim smjerom	Zidarska alatka, olovnica	„Akademski košarski klub	Živa zajednica	Šareno uskrsno jaje	Španjolske muhe	Sretan Uskrs!	Format papira	Zaštićen prostor za uzgoj cvijeća
2	➤								„Porezna kartica“	▼		Sportska vedeta		
 1	➤								Pisac Fleming			▼	„Taksa“	
Cjelina od tvrde tvari (kamen...)	▼				3	➤			Kenata Pokupić				Stanovnik Čičarije	
Prazan hod motora				Riječni otok	Glumica Grande			Svetac zaštitnik Irske						
Konj u pjesma-ma (hat)			Trak svjetlosti	Tvrda utvrda				„Amper“						
Filmska glumica, Romola			Vrsta jela						Natrij; Nevenka Arbanas			Č. Lovrić		
Književno djelo									Irislav odmila			▼	„Energija“	
Početak abecede		Vatreno oružje (razg.)							Bezbojni otrovni plin (cn)				Japanske biseranke	
Znanost		Austrija							Nagometaš „Dinamo“, Arijan					
									Mariofil Soldo	Pomoćni alkarski konj				

PARIŠKA IZJAVA EUROPSKIH INTELEKTUALACA

„Europa u koju možemo vjerovati“

S pravom volimo svoje domovine te nastojimo prenijeti na našu djecu sve što je plemenito što smo i sami primili iz naše baštine, ističe se u Pariškoj izjavi.

Pariška izjava naslovljena „Europa u koju možemo vjerovati“ u Hrvatskoj nije naišla na veći odjek u javnosti i medijima. No, to ne govori ništa o njezinoj pravoj velikoj vrijednosti. Ne ulazeći posebno u pitanje i analitički odgovor na to tko ju je sve potpisao, dovoljno je navesti da su potpisnici dvanaest europskih mislilaca – muđraca 22. stoljeća. U samo 36 točaka jasno su i neprijeporno definirali put kojim bi Europa morala ići ako želi očuvati svoje vrednote koje taj – kako si Europa tepa – „Stari kontinent“ odlikuje u odnosu na druge kontinente i kojima bi zapravo trebao u mnogo čemu biti i putokaz onima koji nemaju iskustva slična onima europskima – u dobru i zlu. Izjava je napisana u povodu 50. obljetnice onoga događaja – zapravo više fenomena – poznatoga kao „šezdesetosma“ i „šezdesetosmaši“. Je li ta „šezdesetosma“ samo pozitivna, kao što se često govori i misli, ili je ona ipak i upitna i prijepona? Pariška izjava jasno kaže: „famosna 1968.“ nije imala pozitivno nego izrazito negativno značenje i to posebno zato što je rušila staro, ali nije nudila niti je izgradila išta novo.

Pitate li se zašto ova važna Izjava nije bila (i neće vjerojatno niti biti) u središtu javnih rasprava i smatrate li da je ipak medijski prešućena, da ne kažemo cenzurirana, reći ćemo vam da ste u pravu. Razlog? Čini se razvidan: ova Izjava bez oklijevanja i okolišanja odbacuje sve ono što nam se nudi kao europska kulturno-politička paradigma u kojoj se svi, kada nas netko o tome pita, zbunimo kada moramo odgovoriti na pitanje: a koje su to europske vrijednosti; koje to vrednote zastupa današnji Stari kontinent? A ta je Europa „naš dom, dragoga nemamo“ (br. 1), piše u prvome broju Izjave, jer „Europa pripada nama i mi pripadamo Europi“, a „dom je mjesto gdje su stvari poznate i gdje se prepoznajemo, koliko god daleko odlutali. To je prava Europa, naša dragocjena i nezamjenjiva civilizacija i kultura“, te se opravdano pitati „ugrožava li nas lažna Europa“ jer sama sebe lažno poima, ona nam oduzima dom, poziva se na pretjeri-

vanja i izobličuje istinske europske kreposti, a pri tome je slijeпа za vlastite poroke (br. 2). Europa danas, ističu europski intelektualci, niti je univerzalna niti je zajednica, prema se time hvali: lažna je Europa utopija i tiranija (br. 3), pa nam je svima dužnost braniti pravu Europu budući da smo zapeli u slijeпој ulici (br. 4), a da bismo to mogli učiniti potrebni su nam solidarnost i građanska lojalnost, te traganje za sve većom pravednošću (br. 5). „Prihvataćemo da je naša obveza preuzimati odgovornost za budućnost naših društava. Mi nismo pasivni subjekti pod vlašću despota, bili oni sakralni ili sekularni. I nismo podložni neumoljivim povijesnim silama. Biti Europljanin znači imati sposobnost političkoga i povijesnoga djelovanja. Mi smo tvorci naše zajedničke sudbine“ (br. 6) jedna je od možda najjačih poruka europskih intelektualaca koji potom pojašnjavaju da je nacionalna država obilježje Europe (br. 7) i pojašnjavaju da je „prava Europa zajednica naroda“, da „imamo svoje jezike, tradicije i granice“, te da smo – unatoč ratovima i sukobima – uvijek „prepoznavali uzajamnu povezanost“. No, zbog toga ne smijemo prihvatiti nametnuto i prisilno jedinstvo carstva (br. 8), nego si moramo priznati da je kršćanstvo poticalo kulturno jedinstvo Europe (br. 9).

Prava je Europa kršćanska

„Prava je Europa prožeta kršćanstvom“ (br. 9), te ona potvrđuje „jednako dostojanstvo svakoga pojedinca, bez obzira na spol, status ili rasu. I to je izraslo iz naših kršćanskih korijena“ (br. 10), čiji su plod plemenite kreposti kao što su poštenje, suosjećanje, milosrđe, opraštanje, mirotvorstvo, dobroćinstvo i mnoga druga kao što su – vjernost. Kršćanstvo je potpuno promijenilo i odnos između muškarca i žene, jer je promicalo i promiče ljubav i uzajamnu vjernost, koja dovodi do sebedarja, a ono je „još jedan kršćanski obol Europi kakvu volimo“ (br. 10). Ona, isto tako, crpi nadahnuće iz klasične tradicije – iz Grčke i Rima (br. 11), te se mora voditi računa o tome

da je ona zajednički projekt koji mora voditi računa o svojoj baštini (br. 12), kako bi se spriječio gubitak doma na koji upozoravaju europski intelektualci (br. 13) i to u Europi u kojoj prevladava lažna sloboda (br. 14), u kojoj se širi individualizam, osamljenost i besciljnost (br. 15), u kojoj je multikulturalizam nemoguće ostvariti (br. 16), u kojoj jača tehnokratska tiranija (br. 19), pa je stoga lažna Europa i krhka i nemoćna (br. 20), a elite se arogantno hvale svojim krepostima (br. 22), premda su odgovorne što se uvriježila kultura odbacivanja svega što je Europi vlastito (br. 21). No, alternativa postoji i sve je veći skepticizam potpuno opravdan (br. 23) i moramo se osloboditi tiranije lažne Europe, moramo izbjegavati surogat religiju, jer „djelo obnove započinje s teološkom spoznajom samih sebe“ (br. 24), odreknućem od lažljiva govora „koji bježi od odgovornosti i pomaže ideološkoj manipulaciji“, te moramo obnoviti istinski liberalizam, što neće biti moguće bez odgovornih državnika (br. 26) i bez obnove nacionalnoga jedinstva i solidarnosti koji imaju posebni „kršćanski pečat“ (br. 27), nježući „žive demokratske sustave“ i zauzeti se za zdravu hijerarhiju jer ona „promiče društveno blagostanje“ (br. 29), kao i za moralnu kulturu „kako bi se ljudi usmjeravali kreposnome životu“: „Kultura dostojanstva razvija se iz pristojnosti i izvršavanja dužnosti na našim životnim postajama“ (br. 30), tržište treba urediti prema društvenim ciljevima (br. 31), a odgoj i obrazovanje reformirati jer „naša sveučilišta prečesto izdaju našu kulturnu baštinu“ (br. 32). U svemu su tome brak i obitelj s djecom presudni (br. 33), bez oslanjanja na „plitke slogane i emocionalne apele koji unose podjelu“ (br. 34). Odgovorna alternativa „umjetnoj i bezdušnoj solidarnosti objedinjenoga tržišta, transnacionalnoj birokraciji i površnoj zabavi“ prava je Europa jer „kruh i igre nisu dovoljni“ (br. 35). I za tu pravu Europu moramo svi preuzeti odgovornost na koju nas europski intelektualci iz Belgije, Češke,

Nastavak na str. 27

Druga strana ploče

Leže Jure i Šime u hladu i pjevaju., kad se odjednom Šime okrene na leđa.

- Zašto si se okrenuo, upita Jure?
- Druga strana ploče!?!

Prevelike porcije

- Kako Vam se svidio doručak?
- Bilo je izvrsno, ukusno... samo su porcije prevelike. Na kraju sam jedva sve pojeo.
- Ali, ovo je švedski stol, gospodine!?!

Preporuka

- Prije nego što ste došli k meni, jeste li bili kod nekog drugoga – pita umišljeni liječnik novog pacijenta.
- Pa, bio sam kod ljekarnika, u ljekarni...
- I kakvu Vam je glupost preporučio?
- Rekao mi je da dođem k Vama!?!

Večera

Sjedi muž ispred televizora, pa poviče:

- Ženo, jesi li spremila večeru?
- Nisam.
- Pa zašto nisi?
- Poručio ti župnik, kad možeš sudjelovati na sv. misi preko TV-ekrana, pokušaj i večerati preko ekrana.

Utjecaj osjećaja na zdravlje

- Ljutnja slabi jetru.
- Tuga slabi pluća.
- Zabrinutost šteti probavi.
- Stres slabi srce i mozak.
- Strah šteti bubrezima.
- Ljubav donosi mir i jača um i tijelo.
- Smijeh smanjuje stres i povećava sreću.

Osobni opis

- Opiši sebe u tri riječi?
- Smrzo sam se!?!

SREĆA NIJE ODREDIŠTE, NEGO PUTOVANJE

Ja vjerujem u uskrsnuće

Gospodine, nisam poput Petra i Ivana vidio složeno platno ni ubrus koji je pokrivač Tvoje lice,

ALI JA VJERUJEM!

Nisam vidio tvoj prazan grob,

ALI JA VJERUJEM!

Nisam kao Toma stavio prst u mjesto čavala niti svoju ruku u Tvoj bok,

ALI JA VJERUJEM!

Nisam dijelio kruh s Tobom u selu Emaus,

ALI JA VJERUJEM!

Nisam sudjelovao u čudesnom ribolovu na Tiberijadskom jezeru,

ALI JA VJERUJEM!

Zadovoljan sam Gospodine što nisam vidio, jer

JA VJERUJEM!

www.katehetski-nadbiskupija-split.net

Pečena patka

Potrebno: 1 patka srednje veličine; 2 naranče; 1 jabuka; 1 luk; 2 režnja češnjaka; vegeta, sol, papar, med.

Priprema: Patku dobro nasoliti izvana i iznutra, jednu naranču iscijediti pa premazati patku dobivenim sokom, a drugu naranču oguliti i nadjenuti patku kriškicama. Jabuku i luk oguliti i također napuniti patku komadicima. Češnjak oguliti, prerezati na par komadića pa dodati i njega. Tako pripremljenu patku poklopiti i pustiti da odstoji najmanje 4 sata, idealno preko noći. Sljedeći dan

patku premjestiti u dublju posudu za pečenje sa poklopcem u koju ste dodali sasvim malo ulja. Peći poklopljeno na 165°C 2,5-3 sata (ovisi koliko je patka velika). Ako nemate posudu s poklopcem, prekrijte patku alu folijom. Svakih 20-30 minuta patku prelići sokom od pečenja. Zadnjih pola sata maknuti poklopac i peći patku do kraja. Gotova je kada dobije finu smeđu koru.

Narezati na komade i poslužiti uz prilog po želji. Kuhani mlinci pašu izvrsno!

www.recipeci.com

RJEŠENJE IZ PROŠLOG BROJA

U	K	R	A	S	I	T	I	□	R	E	Z	B	A
B	R	E	Z	A	R	I	Ć	□	A	N	I	L	□
R	A	D	A	R	□	K	A	R	D	I	N	A	L
I	Š	A	□	K	L	E	N	I	K	□	U	Ž	E
Z	I	R	K	A	□	T	A	□	O	K	T	E	T
G	Č	□	U	Z	□	V	I	N	O	□	□	□	□
A	□	E	L	A	□	□	□	□	□	□	□	□	□
T	O	T	E	M	□	□	□	□	□	□	□	□	□
I	V	A	N	O	□	□	□	□	□	□	□	□	□

Nagrađen: Jakov Šetka, Frankfurt a. M.

ESSEN

Emotivni oproštaj od hrvatskih časnih sestara

Hrvatska katolička misija Essen, koju vodi svećenik Zagrebačke nadbiskupije vlč. Stjepan Penić organizirala je, u nedjelju 19. veljače,

dest godina i radile u domovima za starije i nemoćne, u kućnoj njezi, u biskupskom dvoru te u pastoralu Hrvatske katoličke misije. Do sada se od sestara

na bio otvoren i bio utočište za mnoge svećenike, biskupe, posebno za bolesne, koji su svih ovih godina iz domovine dolazili na liječenje u Essen.

„Naše su sestre uz sve ostale poslove i obaveze bile najaktivniji članovi naše zajednice, što se posebno odražavalo kada su bili veći događaji u misiji. Što su sestre značile za našu misiju, otkrit ćemo uskoro kad ih ovdje uz nas više neće biti. Unatoč osjećajima koji su vezani za oproštaj, raduje me da naše sestre ispraćam žive na povratku u domovinu“, istaknuo je vlč. Stjepan Penić, koji je na kraju uz darove slika kardinala bl. Alojzija Stepinca sestrama odrecitirao stih pjesme „Hrvatski kraj“ kajkavskog pjesnika Paje Kanižajca.

Vlč. Stjepan će također za dvije godine u mirovinu, te će se vratiti u domovinu, a s njim također i dvije sestre Fanita Jukić i Alis Lovrić, koje djeluju u

Zahvalnu riječ sestrama je uputio biskup Ludger Schepers

svečani oproštaj za pet sestara Služavki Maloga Isusa. Oproštaj je počeo svečanom sv. misom u crkvi St. Thomas Morus u Essenu, koje je predvodio essenski pomoćni biskup mons. Ludger Schepers, zadužen za redovnice i redovnike u Biskupiji, a potom se nastavio u obližnjoj dvorani, gdje se okupilo više od 500 vjernika. Nakon što su ostvarile pravo na mirovinu, sestre Angelis Kešina, Jakobinu Čubelić, Florinu Matić, Salvatoru Delaš i Krucifiksu Ivelić, provincijalna uprava njihove redovničke zajednice pozvala je na povratak u svoju Splitsku provinciju, gdje će biti i smještene uglavnom u samostanima u Splitu i okolici. Sestre su u samostanu u Essenu provele više od pe-

Prigodni dar sestrama je uručio vlč. Stjepan Penić

Nastavak sa str. 25

Francuske, Mađarske, Nizozemske, Njemačke, Poljske, Španjolske i Ujedinjenog Kraljevstva u završnom br. 36 „Pariške izjave“ pozivaju riječima: „S pravom volimo svoje domovine te nastojimo prenijeti na našu djecu sve što je plemenito što smo i sami primili iz naše baštine. Kao Europljani, dijelimo zajedničku baštinu, a ta nas baština poziva da u miru zajedno živimo kao Europa nacija. Obnovimo nacionalni suverenitet i ponovno otkrijmo dostojanstvo zajedničke političke odgovornosti za budućnost Europe.“

M. K.

oprostio essenski biskup dr. Franz-Josef Overbeck, koji je sestrama posebno zahvalio na predanom dugogodišnjem radu na području biskupije Essen. Zatim se od sestara oprostila i cjelokupna uprava domova za starije i nemoćne, u kojima su sestre djelovale. Na odlasku sestre će predati dosadašnji svoj samostan Biskupiji, koji se zatvara jer njihova provincija nije više u mogućnosti poslati mladih sestra, koje bi nastavile ono što je prva sestra u Essenu Benicija Rubić započela davne 1960. godine. Hrvatska kapela Majke Božje i župska kuća ostat će i dalje na raspolaganju Hrvatskoj katoličkoj misiji. Samostan, koji se te godine otvorio samo za hrvatske časne sestre, svih ovih je godi-

misiji u pastoralu, a koje su u Essenu ostale kao jedine od zajednice Služavki Maloga Isusa. Družbu je osnovao sarajevski nadbiskup Josip Štadler prije gotovo 120 godina. U ime župnog zbora, od sestara se oprostio Ivo Aleksić, a u ime župnog vijeća Frane Vudan te mnogi drugi koji su se oprostili i zahvalili sestrama za sve te godine ne-sebičnog rada i pomaganja. Dominik Kodžoman je uz gitaru otpjevao nekoliko duhovnih pjesama. U emotivnom raspoloženju punom lijepih riječi zahvale i dobrih želja mnogima je suza potekla iz oka, što je pokazatelj povezanosti sestara sa svojom misijom i svojim župljanima.

Fenix-magazin/ MD/ Zvonko Bosnić

70 godina HKŽ u Münchenu

